

Izdaja delavski svet Železarne Ravne kot 14-dnevnik v nakladi 5500 izvodov.

Ureja uredniški odbor: Jože Gruden, Sead Karadža, Tomaž Kern, Marjan Kolar, Olga Radovič

Glavni in odgovorni urednik Marjan Kolar
Telefon 861 131, int. 304

Tiska ČGP Večer, Maribor
Glasilo je po 7. točki 1. odst. 36. čl. zakona o obdavčenju proizvodov in storitev v prometu (Uradni listi SFRJ, št. 33/72) in mnenju sekretariata za informacije SRS št. 421-1/72 prosto plačila prometnega davka

Stopnjevana politična aktivnost

Medtem ko gospodarstvo lovi plane za rep in si na moč prizadeva prigarati čim ugodnejšo bilanco, tudi v družbenopolitičnih skupnostih ne počivajo. Lahko celo trdimo, da so aktivirane vse celice od temeljne organizacije do skupščine Jugoslavije.

V železarni postaja sindikat vse aktivnejši in resno posega v vsa samoupravna dogajanja. V ta namen so sestavili program, katerega bistvo je, da bi se izvršni odbori osnovnih organizacij sindikata že pred zasedanjem samoupravnih organov seznanili z vsakokratno problematiko in morebitnimi odločitvami. V vsakem tozidu naj bi odslej izvršni odbori delovali širše in temeljiteje, o vseh aktualnih zadevah iz samoupravnega življenja bi morali imeti jasna stališča ter jih prenašati med druge delavce — člane OO sindikata na vse možne načine.

Zveza komunistov se pripravlja na problemsko konferenco o nadaljnjem razvoju družbenoekonomskih in samoupravnih odnosov v železarni. Sredi novembra pa je bila na ravni občine skup-

na konferenca vodstev družbenopolitičnih organizacij, kjer so govorili o devetmesečnem poslovanju v tozidih, o investicijah v gospodarstvu in negospodarstvu in obravnavali osnutek resolucije o družbenoekonomski politiki za leto 1981.

Delavski svet, vse mogoče komisije in odbori pa delegacije se tudi sestajajo, da bi pač postorili

v tem letu, kar je bilo zastavljeno. Če bomo začeli leto 1981 na vseh področjih z enakim zagotovitvijo, kot končujemo leto 1980, se nam ni treba prehujo bati stabilizacijskih zahtev. Gospodarnost in politična osveščenost (te nam pač še precej manjka) sta gotovo dve tisti oporni točki, ki bosta v prihodnje pomagali držati ravnotežje. Pametno planiranje in nekaj več skromnosti nam bo v vsakem primeru samo dobrodošlo. Če pa bomo ob tem še dobro krepili politično delovanje, lahko z vsem skupaj zelo vplivamo na odnose in gospodarjenje v domači hiši, če že ne moremo na dogodke na tujem trgu.

Z. Strgar

CILJI POSLOVNE POLITIKE '81

Ta tekst povzema bistvene poudarke iz gradiva za 17. II. 1980. sejo odbora za gospodarjenje, ki je bila 27. 11. 1980. Isto (dopolnjeno) gradivo bodo obravnavali tudi delavski svet železarne in delavski svet tozidov in delovnih skupnosti. Zato gre tu seveda res le za cilje in smeri, nikakor pa ne za

dokončno pribita in sprejeta dejstva.

OSNOVNE USMERITVE

Priprava planskih dokumentov za leto 1981 sovpada z izdelavo planov za srednjeročno obdobje 1981—1985, saj je leto 1981 prvo leto novega planskega obdobja. To nam omogoča, da za izdelavo plana za leto 1981 v veliki meri lahko uporabimo elemente, vgrajene v srednjeročni načrt. Upoštevati bomo spremembe, nastale v naši družbi in v svetu, ki bodo vplivale na poslovanje (možnost nabave, prodaje, cene itd.), konkretne možnosti proizvodnje, oblikovanje in razporejanje dohodka in čistega dohodka ter na druge elemente plana v skladu z družbeno usmeritvijo za leto 1981.

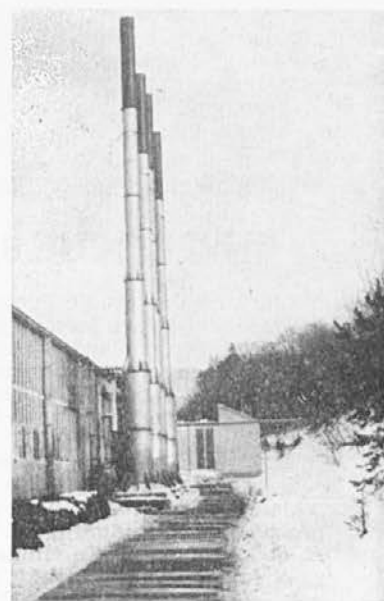
Spricho sedanjih gospodarskih razmer doma in v svetu v letu 1981 objektivno lahko pričakujemo težje pogoje gospodarjenja kot letos. Težave bodo nastajale predvsem:

— zaradi še vedno močnega povečevanja nabavnih cen surovin, energije in storitev

— zaradi zmanjšane možnosti povečevanja cen našim izdelkom, predvsem zato, ker v izvozu dosežemo nižje cene

— zaradi potrebe, da izvozimo za prek 30 milij. \$ blaga ob dejstvu, da je na zahodnem trgu že recesija, zlasti v jeklarstvu

— zato, ker nam bo intenzivna investicijska izgradnja povzročala likvidnostne težave

Štirje velikani

— zato, ker moramo računati, da se bo še nadalje zmanjševala likvidnost kupcev in s tem povečevala naša sredstva, vezana pri kupcih, ter zaradi drugih težav pri zagotavljanju likvidnosti.

Zato bomo morali mobilizirati vse zavestne sile in vse delavce za aktiviranje notranjih rezerv (boljše izkoriščanje kapacitet, delovnega časa, boljši izkoristek materiala in energije, zniževanje vseh vrst drugih stroškov, izbor izdelkov z višjo stopnjo akumulacije), ker bomo le tako uspeli zadržati realne osebne dohodke vsaj na letošnji ravni ter ustvarili še potreben dohodek za sklade. (PS, SSP, rezerve).

To so zahtevne naloge, vendar smo se tudi v preteklosti že srečali s podobnimi. Zato lahko pričakujemo (ob tem, da smo organizacijske spremembe že izvedli), da imamo večino aktov, ki urejajo notranji sistem poslovanja, sprejetih in jih je treba le dopolnjevati, da bomo več vsakodnevnih dejavnosti namenili:

— ukrepom, ki bodo zagotovili dosledno povezovanje materialnega razvoja in ekonomske stabilizacije na samoupravni osnovi

— ukrepom za realizacijo planiranega izvoza, ki je potreben za zagotovitev redne oskrbe z uvoženim reprodukcijskim materialom in s tem za nemoteno obratovanje

— ukrepom, ki bodo zagotovili, da bo dohodek rezultat učinkovitega gospodarjenja in varčevanja

— ukrepom, ki bodo zagotovili zmanjšanje uvoza, kjer bo to mogoče in racionalno

(Nadaljevanje na 2. strani)

Temno jutro

(Nadaljevanje s 1. strani)

— dosledni realizaciji razporejanja dohodka in čistega dohodka v skladu z družbenim dogovorom

— ukrepom za nadaljnje razvijanje in krepitev stimulativnih elementov v delitvi osebnih dohodkov, uvažanje in razvijanje ekonomskih motivov za boljše izrabo lastnih delovnih in ustvarjalnih sposobnosti, za sodobnejšo organizacijo dela in poslovanja ter za bolj racionalno gospodarjenje z minulim delom

— preverjanju vseh investicij v teku in nameravanih investicij na osnovi kriterijev investiranja, sprejetih z dogovorom o temeljnih družbenega planiranja SRS, ter usklajevanju investicijskih dejavnosti z dejanskimi materialnimi možnostmi

— usklajevanju razmerij v blagovno denarnih odnosih in v celotnem procesu reprodukcije, z

več izdelkov višje stopnje predelave (stiskalnice, armature), več kvalitetnejšega jekla in proizvodov za izvoz. Vloženo delo v planirano skupno proizvodnjo naj bi se zato povečalo za okoli 3,5%.

Izvoz-uvoz. Na konvertibilno tržišče načrtujemo v višini 20 milij. \$, na klirinško pa 14 milij. \$. Samo za uvoz repromateriala potrebujemo čez 31 milij. \$.

Število zaposlenih je omejeno — s potrebnim povečanjem produktivnosti (povečala naj bi se za 2,5%)

— z omejitvijo zaposlitve v občini Ravne na stopnjo 2, kar izhaja iz prirastka prebivalstva v republiki in občini

— z zaposlitvijo delavcev na novih investicijah (Muta, Ljubno).

Od letos planiranih 5270 zaposlenih (od tega v občini Ravne 5123) se lahko poveča število v

lovnih skupnosti bodo upoštevane v glavnem v skladu s sprejetimi SaS, vendar jih bomo zelo verjetno z razpravami o nadaljnjem razvoju družbenoekonomskih in samoupravnih odnosov v železarni Ravne do srede prihodnjega leta v marsičem dopolnili oziroma spremenili.

Akejski program za znižanje stroškov poslovanja bo usmerjen predvsem v:

— znižanje specifične porabe vseh vrst materialov energije

— izboljšanje kakovosti izdelkov in znižanje neuspele proizvodnje

— znižanje porabe orodja in pomožnega materiala

— boljše izkoriščanje odpadkov

— nadomeščanje uvoznih materialov z domačimi, kjer bo to mogoče.

Investicijsko vzdrževanje bomo načrtovali v višini 30—35% obvezne amortizacije. Najnižja stopnja bo 20%, najvišja pa 60%.

Amortizacija. Pričakujemo, da bodo l. 1981 revalorizirana osnovna sredstva. Ker stopnje še niso znane, bomo po dogovoru v SOZD SZ planirali obvezno amortizacijo (del za opremo in stroje) po sedanjih stopnjah na osnovi, ki jo bomo povečali za 20%.

Raziskave, razvoj, izobraževanje. Za raziskave in razvoj tehnologije bomo planirali 0,6% vrednosti eksterne prodaje proizvodov vseh tozdov. Za izobraževanje bomo združili po 3100 din na zaposlenega delavca.

Porabo sredstev za reklamo, reprezentanco, intelektualne storitve, pogodbe po delu, avtorske honorarje, dnevnice, prevozne in druge stroške na službenem potovanju bomo planirali po določilih ustreznega zakona.

Za zavarovanje zdravja in življenja delavcev na delu bomo planirali 500.000 din.

Osebnostna in skupna poraba. V skladu z republiško resolucijo za l. 1981 bomo upoštevali za 10% počasnejšo rast sredstev za OD, kot bo naraščal dohodek.

Kot osnovo za izračun bomo v vsej DO upoštevali ocenjeno maso OD v l. 1980 in rast dohodka za l. 1981.

Sredstva za stanovanjsko izgradnjo bomo načrtovali po stopnji največ 10% od bruto OD.

Sredstva za ostalo skupno porabo bomo planirali po stopnji 10% počasneje, kot bo naraščal dohodek. Osnova so planirana sredstva za l. 1980. Prioriteto bodo imela sredstva po naslednjem vrstnem redu:

— topli obrok (družbena prehrana)

— regresi za letni dopust

— odpravnine, nagrade jubilarantom.

Sorazmerni del med potrebami in možnostmi pa za kulturni in telesnokulturni program, za družbenopolitične in samoupravne organizacije.

Sredstva za družbeni standard v kraju in KS bomo planirali po samoupravno dogovorjenih stopnjah.

Sredstva za SIS družbenih dejavnosti in SIS materialne proizvodnje bomo načrtovali v skladu z usmeritvijo republiške resolucije. Dokler ne bodo sprejete nove stopnje in osnove, se bomo držali letošnjih.

Akumulacija

Akumulacijo predstavljajo sredstva rezerv in poslovnih sredstev. Tozdi bodo planirali akumulacijo v razmerju s poslovnim skladom (prosti del), in sicer:

- jeklarna 9%
- ostali tozdi črne metalurgije 7%
- tozdi kovinske predelave 10%
- tozdi spremlj. in skupnih dejavnosti 8%
- tozdi družbenega standarda 4%

Ne glede na to določilo pa morajo tozdi planirati in tudi doseči v letu 1981 najmanj takšno akumulacijo, ki bo omogočala izdajanje sredstev za:

— pokritje samoupravnih in zakonskih obveznosti iz čistega dohodka

— dogovorjeno združevanje poslovnih sredstev v interno banko Slovenskih železarn

— potrebno povečanje obratnih sredstev

— z zakonom predpisana rezervna sredstva.

Plan potrebnega povečanja obratnih sredstev izdela posebna finančna služba. Tozdi, ki planirajo, da bodo ustvarili več čistega dohodka, kot ga načrtujejo za

INVESTICIJE BREZ KREDITOV

Tozdi rezalno orodje Prevalje proizvaja skoraj samo še orodje za obdelavo lesa in plastike. Tržišče je tej proizvodnji naklonjeno tudi v tujini, potrebe lesnopredelovalne industrije se namreč nenehno večajo doma in v svetu. Tozdi RO že dalj časa sodeluje z enim najbolj znanih izdelovalcev orodij za les — firmo Ledermann — LEUCO v ZRN.

Težave pri proizvodnji orodij pri nas pa nastajajo zaradi karbidne trdine, ki je nujno potrebna, saj orodna jekla ne pridejo več v poštev. V naši državi sicer obstaja proizvodnja karbidnih trdin, vendar skoraj brez izjeme le za obdelavo kovin. Te trdine pa niso primerne (v večini) za obdelavo lesa in plastike, poleg tega jih pri nas ni mogoče nabaviti v ustreznih količinah. Iz teh zagat se je porodila misel, da bi se povezali z znanim proizvajalcem trdin in se na ta način primerno oskrbovali s to surovino.

Tako je v pripravi kooperacijska pogodba med tozdom rezalno orodje, Ledermannom in Metalko iz Ljubljane. Ta pogodba predvideva, da bi naš tozdi dobavljal inozemskemu partnerju gotovo orodje s trdinami, od njega pa bi dobival nekatere dele orodij, ki jih pri nas ni, in v prvi fazi trdine za orodja. Inozemski partner je pripravljen na dobavo le za določen čas, ker ima sam omejene kapacitete, vendar bi lahko dobavljal surovine. Ponudil je tudi sovlaganje in tehnologijo za morebitno proizvodnjo trdin pri nas.

Izdelan je že elaborat o izvedljivosti tega projekta, ki kaže, da bi bil financiran brez kreditov, in sicer tako: tozdi RO 40%, Ledermann 42%, Metalka 15% — vse gotovina. Skupna vrednost naložbe je 56,8 milij. din. Pogodba bi bila sklenjena za 10 let. V tem času se sredstva ne vračajo. Po tej dobi pa se vrnejo v dveh letih.

Naložba je torej zelo ugodna, saj bi bil tozdi rezalno orodje oskrbljen s trdinami po primerni ceni. Če bo šlo vse po sreči (investicijske odločitve, devizne pravice, soglasja), naj bi poskusna proizvodnja stekla že l. 1982.

(Vir: gradivo za 19. sejo delavskega sveta železarne)

doslednim izvajanjem vseh prej navedenih nalog in s tem zagotavljanju pogojev za nižjo rast cen kot v letu 1980

— dograjevanju sistema informiranja, da bo služil delovnim ljudem za doseganje čimboljših rezultatov pri delu, poslovanju in upravljanju s sredstvi družbene reprodukcije.

MATERIALNI OKVIRI RAZVOJA V LETU 1981

Z aktiviranjem vseh planiranih kapacitet predvidevamo, da bo ob danih pogojih mogoče v l. 1981 doseči:

Skupne proizvodnje količinsko ne bomo bistveno povečevali (le 1,3% v primerjavi s planirano izvršitvijo v l. 1980). Zato pa bo

l. 1981 na 5443 (v občini Ravne na 5201) delavcev.

Cene na prodajnem in nabavnem trgu naj bi se v l. 1981 v primerjavi s sedanjimi po predvidevanjih povečale

— za izdelke črne metalurgije 15—18%

— za izdelke kovinske industrije 12—15%

— za ognjevarni material 20%

— za ferolegure 20%

— za energijo 30%

— za druge materiale in storitve 15—18%

(za staro železo ocena manjka).

Dohodkovni odnosi med tozdi osnovnih dejavnosti vrednosti storitev tozdov spremljajočih dejavnosti ter vrednost storitev de-

Svežnji

razporeditev na sredstva za OD, SSP ter za obvezna izdavanja iz poslovnega sklada, bodo del dohodka razporedili na pospešeno amortizacijo.

Predlog delovnega koledarja 1981

Leto 1981 ima 365 dni. Nedelj je 52, prostih sobot 39 (od teh bi 27. 7. delali solidarnostno po zakonu), dni z nadomestili OD je 9. Koledar je usklajen z drugimi delovnimi organizacijami v sozdu. Kot običajno ga natisnjenega prejmemo vsi delavci.

Naložbe (investicije) v letu 1981

V letu 1981 načrtujemo naložbe v večje projekte, ki so večinoma že začeti. Zanje bomo predvidoma imeli okoli 245 milijonov din last-

nih sredstev. Realizirali bomo tiste, za katere bomo uspeli dobiti manjkajoča dovoljenja in devizne pravice, in to v obsegu lastnih sredstev.

Družbenoekonomske in samoupravne odnose bomo dograjevali z dopolnitvami vsebine aktov na podlagi spoznanj pri praktičnih izkušnjah in z usklajitvijo določil med posameznimi akti. Javna razprava o težah (izšle so v Poročevalcu št. 42) že poteka, dejavnosti v zvezi z njimi pa se bodo nadaljevale še v prvih mesecih naslednjega leta, zato bomo o njih še dosti pisali tudi v naših glasilih.

DO KONCA LETA KAR NAJBOLJŠE REZULTATE

Delavski svet železarne je imel svojo 19/II — 80. sejo 17. novembra 1980 izjemoma v dvorani tozda jeklarna. Dnevni red je obsegal samo dve točki, in sicer:

- poročilo o poslovanju železarne Ravne v 9 mesecih l. 1980
- sovlaganje v proizvodnjo karbidnih trdin.

O slednjih pišemo posebej v članku »Investicija brez kreditov«, najvažnejši sklepi in stališča pa so:

Delavski svet je sprejel poročilo poslovnega odbora o poslovanju železarne v 9 mesecih leta 1980 in ugotovil, da so rezultati zadovoljivi. Vseeno pa je pozval delavce, naj si do konca leta čim bolj prizadevajo, da bi dosegli kar najboljše rezultate. Posebno pozornost naj posvetijo izkoriščanju proizvodnih kapacitet, ravnanju z energijo, zniževanju izmečka in vsemu drugemu, kar prispeva k izboljšanju poslovnih rezultatov.

Priporočil je, naj se s poročilom poslovnega odbora o poslovanju v 9 mesecih seznanijo vsi delavci na svojih prihodnjih zborih.

Do naslednje seje želi delavski svet poročilo o tem, v kakšni fazi so prizadevanja za realizacijo projekta nove tovarne pnevmatičnih strojev. Prav tako želi tudi poročilo o tem, kako se uresničuje SaS med Metalno in tozdom stroji in deli v zvezi s poslovnim sodelovanjem pri izdelavi stiskalnic.

Projektu »karbidne trdine« je delavski svet dal zeleno luč, pred začetkom investicije pa bo ponovno obravnaval dokončno investicijsko vrednost.

Ta seja je bila resnično zgoščen strokovni prikaz stanja v železar- ni, saj so diskutirali v glavnem sami strokovnjaki — poslovodni delavci. Žal pa sta razpravljala samo dva delavca — delegata. Zato je poziv delavskega sveta, naj gredo gradiva med ljudi, tem- bolj upravičen.

M. K.

Oktobrska nabava in prodaja doma, uvoz, izvoz

Nabava

Zaloge starega železa v zadnjih mesecih naraščajo, vendar jih bo potrebno do začetka zime še povečati, saj nastajajo v zimskem obdobju pogosto težave z dobavami. Na splošno je bila preskrba z osnovnimi surovinami v oktobru zadovoljiva. Primanjkovalo je le določenih pozicij ognje- vzdržnega materiala, večje težave pa so bile v preskrbi z olji in mazivi (uvoz), z izdelki črne metalurgije, kovinsko predelovalne industrije, utenzilij, vijačnega in elektroinstalacijskega blaga.

Prodaja doma

TOZD JEKLOLIVARNA. Količinski plan prodaje na domačem trgu ni bil dosežen predvsem za-

radi povečanega izvoza. Višje cene po kilogramu prodane litine od planirane pa so pripomogle, da je bil finančni plan presežen. Posledica povečanega izvoza so vedno večji zaostanki pogodbenih obveznosti na domačem trgu.

TOZD VALJARNA. TOZD kaže dobre rezultate pri prodaji srednjih profilov ter s tem tudi pokriva manjkajočo realizacijo neodpremljenih gredic. Pomanjkanje ljudi v čistilnici valjarne predstavlja stalen problem prodaje očiščenih gredic domačim kupcem.

TOZD KOVAČNICA. Tako količinsko kot vrednostno so v TOZD presegli planirano prodajo, enako tudi izvoz. Zaostaja le proizvodnja odkovkov iz visoko legiranih jekel, tu so zabeleženi

Kvadratna kompozicija

precejšnji zaostanki, skladišča pri trgovcih pa so prazna.

TOZD JEKLOVLEK. Svoje obveznosti na domačem trgu je TOZD zelo dobro izpolnila. Če ne bi bilo problemov dobave vložka za žico ter zastojev na brusilnih strojih, bi lahko bili rezultati še boljši.

TOZD ORODJARNA. Mesečni načrt odpreme je TOZD presegla za 92,3 odst., s tem je bila vsaj delno izboljšana nizka odpreda v minulih mesecih. Pri dobavi nekaterih orodnih plošč TOZD še vedno zaostaja za roki. Vzrok je predvsem v zakasnelih dobavah odkovkov. Zakasnitve pa so tudi pri orodju za industrijo gum.

TOZD STROJI IN DELI. Mesečni načrt odpreme na domačem trgu TOZD ni dosegla. Tako bi morali odpredati vsaj 3—4 stroje mesečno, vzroki za nedoseganje tega načrta so predvsem v nepravčasni dobavi reprodukcijskega materiala od kooperantov ter dobav delov iz uvoza. Pri odpredni valjev pa ni bila realizirana niti poizkusna količina.

TOZD INDUSTRIJSKI NOŽI. TOZD je v oktobru precej presegla plan prodaje na domačem trgu. V kumulativni je bil količinski plan realizacije v 10 mesecih presežen pri industrijskih nožih za 38 odst., pri brzoreznem orodju pa je bil dosežen 99,9-odstotno. Kljub tako pozitivnim pokazateljem bodo v TOZD ob koncu precejšnji zaostanki tako pri orodju kot pri industrijskih nožih. S strani kupcev so največji pritiski zaradi nepravčasnih dobav upogibnega orodja.

TOZD PNEVMATIČNI STROJI. Mesečni načrt odpreme je bil dosežen v višini 99 odst. Največje težave v TOZD so pri proizvodnji vrtnega orodja, saj je tu

proizvodnja vezana predvsem na uvozni vložni material, za katerega nabavo v prihodnjem letu še niso zagotovljena devizna sredstva.

TOZD VZMETARNA. TOZD mesečnega načrta na domačem trgu ni dosegla predvsem zaradi povečanega izvoza. Ker so potrebe po listnatih vzmeteh in vzmetnih palicah večje od obstoječih kapacitet, se že razmišlja o kooperacijski proizvodnji.

TOZD RO PREVALJE. TOZD je mesečni načrt prodaje na domačem trgu dosegla v višini 96 odst. in s tem realizirala za 8 odst. več, kot je predvideno. Ob spremembi proizvodnega programa se je pričel pojavljati problem zasedenosti kapacitet na ploščinskih brusilnih strojih. Na nivoju DO bo tako potrebno ponovno preučiti realnejšo delitev proizvodnega programa, kajti le tako bomo lahko hitreje in kvalitetnejše zadovoljili potrebe kupca ter se izognili vsakodnevnim opominom.

Uvoz

V oktobru nas je stiskalo za režimska dovoljenja, za prenos deviznih pravic, da bi mogli prijaviti vsaj najnujnejše materiale in nadomestne dele in dobiti pravico do uvoza. V drugi polovici oktobra pa je bil ves uvoz — prijavljanje poslov popolnoma ustavljen.

Carinski organi so nam sicer priskočili na pomoč (razpolaganje blaga pod carinskim nadzorom), da smo tako premostili težave in zagotovili redno proizvodnjo, ker bi v nasprotnem primeru zaradi pomanjkanja ali boljše nezmožnosti carinjenja feromolibdena, jedavca in nekaterih delov za proizvodnjo stiskalnic

morali ustaviti proizvodnjo jekla in montažo stiskalnic.

Slabi izgledi so za nadomestne dele za investicijsko vzdrževanje, za uvoz opreme pa sploh nemogoči. Cariniti je možno samo opremo za posebne namene. Cene za surovine so na tržiščih precej umirjene zaradi recesije, ovira je pač premajhen izvoz v ožjem in širšem merilu in v zvezi s tem razkorak v plačilni oziroma devizni bilanci.

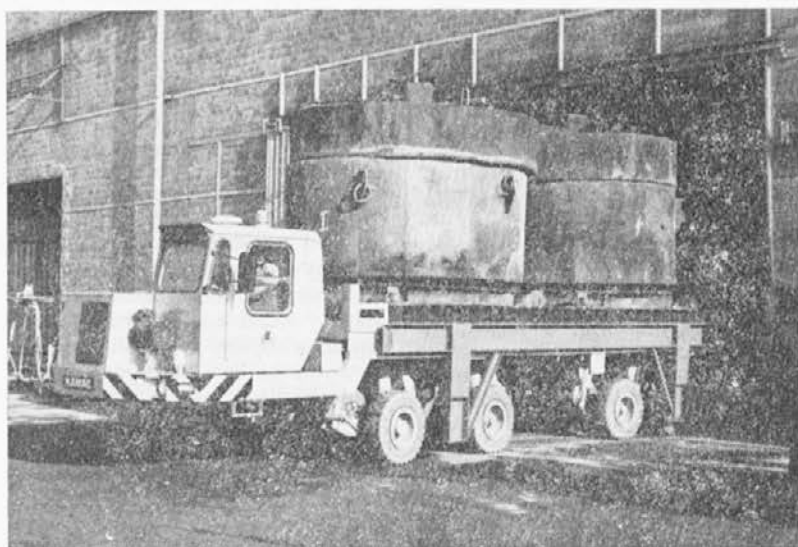
Izvoz

Čeravno so bili izgledi za izvoz v mesecu oktobru slabi, so skoraj vse TOZD v zadnjih 10 dneh toliko povečale odpremo izdelkov, da je bil skupni načrt presežen za 14,7 odst., na konvertibilno področje pa za 10 odst.

Največ smo izvozili mehanskih proizvodov, med katerimi zlasti industrijskih nožev, vzmeti in stiskalnic. Precejšen pa je bil tudi izvoz izdelkov črne metalurgije, predvsem valjanega jekla.

Kljub razmeroma dobri odpremi v zadnjih mesecih nismo odpravili problemov glede preko-račevanja terminov, zlasti pri industrijskih nožih in valjanem paličastem jeklu. Zaradi tega smo dobili od naših odjemalcev precej ostrih pritožb, vendar je ostala marsikatera brez rezultatov.

V oktobru je bilo sprejetih nekaj naročil za I. kvartal 1981, med katerimi je prevladovalo predvsem kovano in valjano paličasto jeklo za Bolgarijo in orodno paličasto jeklo za Nemčijo.

Novo paletno transportno vozilo

Med železarji komunisti

OO ZKS TOZD JEKLOVLEK

Komunisti te osnovne organizacije se ponavadi sestanejo vsaj enkrat mesečno, sekretariat pa, če je treba, tudi večkrat. Na novembrski seji so med drugim analizirali delovanje SLO in družbene samozastite v TOZD. Spregovorili so tudi o poslovanju v tretjem kvartalu in o odstotku preračuna čistega dohodka.

»Ker tudi v TOZD jeklovlek do nedavnega nismo imeli nekaterih odborov SLO in DS, smo jih novembra ustanovili. Tako smo sedaj tudi na tem področju dobro organizirani. Našo pripravljenost pa bomo preizkusili na vaji v decembru,« je uvodoma dejal sekretar OO ZKS Ivan Slanič. »O poslovanju naše TOZD moramo reči, da smo v jeklovleku kljub stabilizacijskemu letu že v prvih šestih mesecih dosegli zadovoljive poslovne rezultate. Nič manj obetajoči niso bili v tretjem kvartalu in taki bodo verjetno tudi konec leta. Na razpravah smo ugotovili, da bi lahko bili še za spoznanje boljši, vendar smo lahko z doseženim zadovoljni, saj imamo še vedno ozka grla v neposredni proizvodnji (zastarel strojni park). Delavci tudi menimo, da je nekaj delovne rezerve še vedno tudi v nas samih. Vendar, kot je opaziti, je prav osebnostna stimulacija tista, ki se ne šteje pri nagrajevanju po delu in kvaliteti dela, in zaradi tega je tudi nekoliko manjši delovni učinek.«

Da v TOZD jeklovlek še vedno nimajo povsem urejenega nagrajevanja po delu in kvaliteti dela, se zadnje čase odraža pri tehnološki in delovni (ne)disciplini. Tudi pri dobavi vložka imajo težave, in to že nekaj časa. Zato ni niti čudno, da zaradi (ne)žurne dostave vložka prihaja do zastojev v neposredni proizvodnji. Posledica tega je, da TOZD klasi pri izdelavi oz. realizaciji planskih programov in obveznosti. Jeklovlek je do nedavnega veljal v železarni za enega lažjih obratov, v katerem so se predvsem zaposlovali delovni invalidi.

»Kljub temu, da v naši TOZD še danes dela precej delovnih in-

validov, ne dosegamo nič slabših delovnih uspehov. Nekoliko drugače je, če analiziramo vzroke za res nekoliko visok odstotek bolniške. Takrat radi pozabimo, da med nami dela precej delavcev, ki so med letom potrebni tudi daljšega zdravljenja,« je poudaril tov. Slanič.

Že v prvi polovici novembra, predvsem pa te dni, v jeklovleku precej razpravljajo o preračunu čistega dohodka, ki bo izplačan 15. decembra. O tem Ivan Slanič.

»Kaj nas pri tem moti? Že uvodoma sem dejal, da naša TOZD letos dosega dobre delovne rezultate. Kot kaže, pa nekaterim to nič ne pove! Ne moremo namreč razumeti, kako je sploh možno, da smo z doseženimi delovnimi rezultati pri vrhu najuspešnejših TOZD ravske železarnice, na seznamu za preračun čistega dohodka pa na repu. O tem smo resneje spregovorili na razširjeni seji družbenopolitičnih organizacij in samoupravnih organov, ki so se je udeležili tudi predstavniki poslovnega odbora. Takrat smo odkrito povedali, da je verjetno prišlo do pomote, če pa ni, potem to ni pošteno. Predvsem pa nas moti to, da so na seznamu pred nami takšne TOZD, ki so letos nekoliko manj uspešne in ki niso pokrile vseh obveznosti.«

Ob koncu je tov. Slanič še spregovoril o novih investicijah. Pri tistih, ki so bile izvedene v jeklovleku, nihče ni upošteval predloga in izkušnj delavcev. Zato ni čudno, da danes v jeklovleku že nekaj časa stoji kopica dragih uvoženih naprav, ki še nikoli niso poštene obratovale. Da se ne bi tako dogajalo tudi v prihodnje, so v TOZD sklenili, kar so tudi zapisali v osnutku investicijskega plana ravske železarnice za naslednjih pet let, da bi bilo nujno posodobiti strojni park in razširiti jeklovlek. Od novih predlogov je bil upoštevan edino le tisti o posodobitvi strojnega parka, medtem ko z razširitvijo proizvodne hale še nekaj let ne bo nič, kljub temu, da nimajo medfaznega skladišča in potrebnih poslovnih prostorov.

OO ZKS TOZD ORODJARNA

Ker se TOZD še vedno oblikuje, je povsem razumljivo, da morajo precej pomembnih nalog opraviti prav komunisti. Tako so tudi na zadnji seji osnovne partijske organizacije spregovorili o nekaterih težavah v neposredni proizvodnji, predvsem pa o nabavi strojev, ki jih nova TOZD nujno potrebuje za izdelavo glavnih izdelkov.

»Tudi osnovna organizacija zveze komunistov se je morala po reorganizaciji TOZD stroji in deli organizirati in konstituirati. Kljub začetnim težavam pa danes ugotavljamo, da smo kar uspešno štartali. Tako smo že pred časom uspeli delegirati skoraj večino de-

lavcev TOZD v razne delegacije in samoupravne organe. Ob vsem tem pa se je v TOZD precej izboljšalo tudi medsebojno obveščanje,« je povedal Milan Iršič, sekretar OO ZKS.

Ob konstituiranju pa so v TOZD pravočasno sestavili in sprejeli ekonomski program dela. Tako so prvič že ob pregledu poslovanja v tretjem kvartalu ugotavljali, da so poslovni rezultati dokaj ugodni, čeprav niso uspeli pokriti vseh samoupravnih obveznosti. Upajo, da bodo to storili do konca leta in, kot kažejo poslovni rezultati, letošnje težavno gospodarsko leto zaključili dokaj ugodno.

OO ZKS TOZD TRANSPORT

V tej TOZD te dni delavci z zadovoljstvom ugotavljajo, da so z nabavo novega paletnega vozila (prvo takšno v Jugoslaviji) precej izboljšali transportne storitve v železarni.

»Kljub posodobitvi naših transportnih naprav pa žal še vedno moramo ugotavljati, da niso izkoriščene tako, kot bi morale biti. Pa ne zato, ker ne bi bilo dela, ampak predvsem zaradi predolgih nakladalnih in razkladalnih terminov. Tako najčesteje prihaja do zastojev v konicah odpreme gotovih izdelkov. Kljub temu da naša prometna služba dnevno opozarja v TOZD na ne preveč učinkovito organizacijo nakladanja in razkladanja, se stanje ne izboljšuje. Če bo tako še kar naprej, bomo uporabnikom transportnih storitev ponovno morali uvesti triizmensko delo,« je razložil Jože Dornik, sekretar OO ZKS.

V TOZD torej že nekaj časa ugotavljajo, da so njihova transportna sredstva premo izkoriščena. Na drugi strani pa že leta najemajo dodatne transportne usluge zunanjih prevoznikov. Zakaj tako, smo vprašali tov. Dornika.

»V sedanjem času z našimi transportnimi napravami — vozili za potrebe TOZD ne moremo nuditi potrebnih dnevnih uslug tako znotraj železarnice kot tudi izven nje. Zato resda že nekaj let

najemamo pomoč drugih — zunanjih prevoznikov državnega ali zasebnega sektorja. Tako je sedaj. Prej ko slej pa bomo morali transportne usluge opravljati sami z manjšo tujo pomočjo.«

Tudi delavci v transportu so na jesenskih delnih zborih z zadovoljstvom ugotavljali, da so kljub zaostrenim gospodarskim pogojem uspešno poslovali. Kljub temu da so bili stroški poslovanja nekoliko nižji, še vedno ugotavljajo, da njihovi vozniki niso preveč prizadevni in varčni in da premalo pazijo na vozila. Zato ni čudno, da vedno pogosteje prihaja do nepotrebnih okvar. Ob tem pa pripominjajo, da njihova vozila dostikrat poškodujejo tudi delavci drugih TOZD, predvsem žerjavovodje, ki jim je, kot kaže, malo mar, kako nakladajo in razkladajo vozila.

Tudi pri razkladanju nove investicijske opreme, ki je ponavadi uvožena in precej draga, imajo delavci v transportu težave. Tako večkrat niti ne vedo, kam odložiti opremo, saj v železarni še vedno nimamo določenega prostora za skladiščenje investicijske opreme. Predvsem pa jih moti, da je začasno uskladiščena draga uvožena oprema po vsej železarni prepuščena vremenskim neprilicam.

Franc Rotar

PROIZVODNJA SLOVENSKE ŽELEZARNE V OKTOBRU

Prvi mesec zadnjega četrtnega leta 1980. leta je tudi minil. Zopet bo mimo gospodarsko leto, za katerega ugotavljamo, da je v njem proizvodnja Slovenskih železarn daleč zaostala za načrtovanimi cilji in da ne bomo s proizvodnjo jekla prekoračili doslej nepremostljive meje 800.000 ton. Težave z zagotovitvijo potrebnih osnovnih surovin, ki so povzročile izpad proizvodnje, so eden izmed vzrokov slabše proizvodnje. Nove naprave zaradi nedograjenosti še ne dajejo zelenih in načrtovanih učinkov. Stare peči, za katere so računali, da bodo prenehale z delom že v sedanjem času, pa morajo obratovati zaradi zakasnelih investicij naprej, vendar v svojih proizvodnih zmogljivostih pešajo. Manj jekla da seveda tudi manj gotovih proizvodov. Za neusklajeno proizvodnjo med jeklarnami in valjarnami ter drugo predelavo je bilo v načrtu predvideno, da bo treba nabaviti iz drugih jugoslovanskih železarn in iz uvoza 135.000 ton vložka. Ocene kažejo, da bo možno iz nakupov zagotoviti in tudi predelati v končne izdelke samo okoli 105.000 ton. Ko dodamo znižani količini jekla in kupljenega vložka še vse nepotrebne in načrtovane zastoje, slabši izplen in sterilnost od predvidevanj načrta, dobimo kot rezultat podatek, da po 10 mesecih zaostajamo okoli 9% za načrtovano blagovno proizvodnjo in da je ta letos 3% nižja, kot je bila ob koncu oktobra lani, čeprav je letošnja proizvodnja surovega jekla okoli 3% večja, kot je bila v enakem obdobju lanskega leta.

Globalna ocena proizvodnih rezultatov za oktober je slaba. Proizvodnja surovega železa je bila dosežena 82%, proizvodnja surovega jekla pa 91%. Mesečni načrt proizvodnje jekla so izvršili

samo jeklarji železarne Ravne in so ga tudi presegli za 6%.

Blagovno proizvodnjo so izvršili v železarni Ravne 106% v železarni Štore 105% in v železarni Jesenice 81%. Veliko načrtovano popravilo valjarne bluming je imelo na Jesenicah močan odraz tudi na blagovno proizvodnjo. Predelovalci žice so skupno izvršili 94% mesečnega načrta in je le Žični Celje uspelo, da je dosegla linearni mesečni načrt.

Za izvoz je pomembno omeniti, da je znašala izvršena količina 91% poprečno mesečno načrtovanega izvoza, vrednost izvožene robe je pa celo 102% načrtovane vrednosti.

Izvrševanje načrta vrednosti prodaje v izdatni meri popravlja slabe proizvodne uspehe. Razen v Tovilu, kjer niso dosegli v

oktobru načrtovane poprečne vrednosti prodaje, so jo v vseh ostalih delovnih organizacijah izdatno presegli. Kljub temu, da je v Tovilu izvršitev le 94%, je skupna izvršitev za sestavljeno organizacijo SZ kar 119%.

Kaže, da se proizvodni rezultati za konec leta ne bodo kaj dosti popravili in je tudi težko pričakovati, da bi lahko še bistveno spremenili zbirni podatek o izvrševanju načrta proizvodnje. Pri izvozu doseženi rezultati še ne pomenijo, da smemo biti z njimi zadovoljni, čeprav je letošnji izvoz za okoli 7800 ton po desetih mesecih večji, kot je bil v tem času 1979, in je vrednost tega izvoza kar 41% večja, kot je bilo v enakem času lani izvoženih izdelkov.

Dosežena vrednost 10-mesečne prodaje pa zadošča, da bo dosežena in tudi presežena vrednost prodaje, načrtovane za leto 1980. Z uspehom bomo lahko zadovoljni, če bo tudi poslovni uspeh dober, kar pa ni odvisno samo od dobrega dela, temveč tudi od gibanja cen, ki je v teku.

Milan Marolt

INOVACIJE

TOZD jeklolivarna

Anton Rusu in Vinku Krušiču je bilo dodeljeno drugo nadomestilo za rekonstrukcijo pritrjevanja tesnil na kaluparskih strojih. V drugem in tretjem letu je inovacija povečala dohodek v tozdu poprečno letno za 588.647 din. Nadomestilo znaša 24.951 din, delita pa si ga na polovico.

TOZD valjarna

Dušanu Stojčiču je bilo dodeljeno tretje nadomestilo 29.623,20 din za izboljšavo pritrjevanja sklopov na srednji prog. V četrtem in petem letu je bil z zmanjšanjem zastojev povečan dohodek

v tozdu poprečno letno za 1.992.469,20 din.

Hinku Fužinarju in Dominiku Naberniku je bilo dodeljeno enkratno nadomestilo 16.000 din za izboljšavo tesnjenja delovnih valjčnic na težki prog. Povečanja dohodka pri tej inovaciji ni bilo moč ugotoviti. Nadomestilo si avtorja delita na polovico.

Štefanu Poreju je bilo dodeljeno enkratno nadomestilo 3000 din za izdelavo kolotov za navijanje gumijastih varilnih cevi. Tudi pri tej inovaciji ni bilo moč ugotoviti povečanja dohodka.

TOZD stroji in deli

Rozi Škaličevi in dediču pok. Mirka Čegovnika je bilo dodeljeno drugo nadomestilo 15.416,90 din za izboljšavo rezkanja klinov za gosence. V drugem in tretjem letu je bil z inovacijo v tozdu poprečno letno povečan dohodek za 287.076 din. Nadomestilo se deli na polovico.

TOZD pnevmatični stroji

Francu Hirtlu in Avgustu Knezu je bilo dodeljeno tretje nadomestilo 6.174,50 din za izboljšavo pritrjevanja spojk na vrtnih drogove. V četrtem in petem letu je inovacija povečala dohodek tozda poprečno letno za 119.149 din. Pri delitvi sta udeležena Hirtl s 70 in Knez s 30 odstotki.

Zvonku Škegru in Francu Hirtlu je bilo dodeljeno drugo nadomestilo za spremembo konstrukcije bata pri mazalki RAM. V drugem in tretjem letu je inovacija povečala dohodek tozda poprečno letno za 86.379 din. Nadomestilo znaša 5.055,20 din, avtorja pa si ga delita na polovico.

Dominiku Jelenu je bilo dodeljeno prvo nadomestilo 11.513,25 din za izdelavo šestih priprav, ki se uporabljajo pri izdelavi delov za zračne motorje. Inovacija je v prvem letu povečala dohodek tozda za 105.221 din.

Franjo Krivec

OB ROBU:

ČLOVEK ČLOVEKU ...

Ondan bi skoraj umrl sodelavec zaradi tebe, ljubi človek, ki to nisi.

Bi ona, ki vselej pobira štoparje in jih pelje kilometre daleč s svoje poti, ker so pač tam doma — morala prenočiti na avtobusni postaji, ker nje nihče ni ustavil.

Bi nekdo zamrznil ob robu ceste, bolan in izmučen, ker so mimoidoči mislili, da je pijanec (ali ta ni več človek?)

Kakšen mrzaz je vendar v ljudeh, da se ne morejo zganiti ob tuji bolečini?

Tolikokrat smo že videli na TV ali brali o starih, osamelih ljudeh, katerih trupla so bila dolgo dolgo mrzla in trda v stanovanjih, preden jih je kdo našel, pa čeprav je vsaj kak sosed ali sorodnik vedel, da je človek star, bolan in sam. Videli smo to na daleč in imeli grozo v očeh, zgražanje v besedah, a ko se to zgodi v našem kraju, v naših blokih, smo enako topi in neodzivni na znamenja, ki pravijo, da nas nekdo usodno potrebuje.

So ljudje, ki jim ni mogoče z nobeno rečjo vrniti vsega dobrega, so taki, ki so ti rešili življenje ...

Sredi Prage je tujec v nekoliko karamboliran avto prinesel skodelico kave in kos torte — preprosto dejanje, ki je v tujem mestu pogrelo in se za zmeraj vtisnilo v spomin. In se je enako za zmeraj vtisnilo v spomin, kako so se nekje pri nas v loku ognili nezvestnemu sladkorniku, meneč, da je spet »en preklet pijanec«. Taisti ljudje, ki bi se bili pol ure za tem sposobni razjokati ob katerikoli razčustvovanju zgodbi iz časopisa.

Nekaj je zelo narobe v nas. Tako narobe, da bi morali biti zaradi tega vsaj malo žalostni. Ali mora res priti skupna nesreča nad nas, da se bomo ovedli lastne trdote? Bi bilo spet vse dobro, če bi nas zeblo in bi bili lačni?

Zlatka Strgar

Belo drevje

Če slavi 647 delavcev

Vsako leto se kdo v naši železarni nanovo zaposli. Mine prvih dvanajst mesecev, drugih, prvo, drugo, tretje in celó četrto desetletje. Ko si na začetku, ne moreš verjeti, da bo sploh kdaj zate preteklo toliko časa.

Pa vse počasi, a vztrajno mineva, tudi tedni za strojem in v pisarni. Tako je 322 delavcem v železarni minilo 10 let skrbi in veselja z delom, 212

20, 98 30, 4 ženskam 35 in 11 moškim 40 let.

Iz dneva v dan po osem ur preživeti na šihu! To pomeni večtisočkrat naložiti peč, obrusiti na stotine in stotine kosov in zelo velikokrat zjutraj odgrniti pisalni stroj; 10, 20, 30, 35 in 40 let zapovrstjo. To se pravi ogromno predelati, pridelati in zapisati.

40-letni jubilaranti so začeli hoditi v železarno leta 1940. Preživeli so vojno, po njej pa

se z zanosom lotili nanovo graditi. Praznovali so leta 1950, ko se je v železarni začelo samoupravljanje, in slavijo danes. Ponosni se lahko ozrejo nazaj, saj so tudi oni zelo veliko prispevali, da se je naša tovarna tako razbohotila in v svetu uveljavila.

Če doma praznuje en družinski član, se malo poveselimo. Včasih slavita dva na isti dan; takrat je proslavljanje večje. Če imamo v hiši štiri Jo-

žete, priredimo pravo majhno svatbo. In kako bomo proslavljali, ko pri nas slavi kar 647 delavcev? Zelo skromno. Imena »starejših« objavljamo v Informativnem fužinarju, vsem bomo izročili priznanja in predvsem vsakemu srčno čestitali; delavec delavcu. Zaželeli jim bomo še veliko zdravih let in se jim zahvalili za tisto, kar so nam s svojim delom dali.

(Podatke o jubilarantih je prispevala kadrovska služba.)

35 -

LETNE JUBILANTKE

Lizika GORINŠEK, roj. 19. 11. 1927 na Ravnah na Koroškem, v železarni od 24. 7. 1944 do 4. 2. 1980. Star. upokojena 5. 2. 1980.

Marija GORNIK, roj. 19. 4. 1930 na Ravnah na Koroškem, v železarni od 2. 7. 1945 do 2. 7. 1980. Star. upokojena 3. 7. 1980.

Marija KOTNIK, roj. 12. 8. 1934 pri Sv. Florjanu, v železarni od 23. 2. 1949 do 31. 3. 1980. Ker je delala v jeklolivarni, ji gre beneficirana doba. Star. upokojena 1. 4. 1980.

Frančiška KONIČ, roj. 24. 3. 1924 na Ravnah na Koroškem, v železarni od 1. 2. 1943 dalje.

40 -

LETNI JUBILANTI

Ivan MLAČNIK, roj. 8. 8. 1921 v Šentjanžu, v železarni od 15. 8. 1945 do 30. 6. 1980. Ker je delal v jeklarni, mu gre beneficirana delovna doba. Star. upokojen 1. 7. 1980.

Rudolf GORENŠEK, roj. 25. 3. 1924 na Preškem vrhu, v železarni od 23. 4. 1947 do 31. 12. 1980. Ker je delal v jeklolivarni, mu gre beneficirana delovna doba. Star. upokojen 1. 1. 1981.

Alojz GOSTENČNIK, roj. 2. 5. 1928 na Selovcu, v železarni od 13. 5. 1945 do 31. 5. 1980. Ker je delal v valjarni, mu gre beneficirana delovna doba. Star. upokojen 1. 6. 1980.

Ivan ŠULER, roj. 7. 5. 1928 na Selovcu, v železarni od 7. 8. 1945 do 29. 2. 1980. Ker je delal v valjarni, mu gre beneficirana delovna doba. Star. upokojen 1. 3. 1980.

Viktor JUVAN, roj. 16. 4. 1922 v Podgorju, v železarni od 17. 9. 1945 do 31. 5. 1980. Ker je delal v kovačnici, mu gre beneficirana delovna doba. Star. upokojen 1. 6. 1980.

Jožef PODERČNIK, roj. 11. 2. 1927 v Šentjanžu, v železarni od 15. 10. 1945 do 30. 4. 1980. Ker je delal v kovačnici, mu gre beneficirana delovna doba. Star. upokojen 1. 5. 1980.

Ivan HOVNIK, roj. 17. 12. 1922 na Ravnah na Koroškem, v železarni od 17. 1. 1938 dalje.

Ernest RUTAR, roj. 3. 12. 1921 na Ravnah na Koroškem, v železarni od 1. 4. 1937 dalje.

30-letni jubilanti dela

Jože VIDRIH, roj. 3. 5. 1921 na Ravnah na Koroškem, v železarni od 15. 2. 1941 do 31. 5. 1980. Ker je delal na vzdrževanju v jeklarni, mu gre beneficirana delovna doba. Star. upokojen 1. 6. 1980.

Karel PUŠNIK, roj. 2. 10. 1922 na Ravnah na Koroškem, v železarni od 14. 7. 1938 do 10. 6. 1980. Star. upokojen 11. 6. 1980.

Franc ZABEL, roj. 23. 11. 1919 na Brdinhah, v železarni od 23. 9. 1939 do 30. 6. 1980. Star. upokojen 1. 7. 1980.

JEKLARNA

1. Blaznik Tomaž
2. Cifer Stanko
3. Grajner Štefan
4. Hribnik Slavko
5. Kokalj Anton
6. Kotnik Jože
7. Popič Franc
8. Šuler Anton

JEKLOLIVARNA

1. Čebulj Friderik
2. Čekon Feliks
3. Dobnik Cilka
4. Gros Franc
5. Habjanič Ana
6. Kovačec Jakob
7. Novak Rudolf
8. Pisar Stanislav
9. Polanc Karel

VALJARNA

1. Gruber Peter
2. Kogelnik Franc
3. Laznik Jože
4. Paradiž Mihael
5. Rotovnik Franc

KOVAČNICA

1. Anderlič Drago
2. Boh Franc
3. Cifer Ivan
4. Dobnik Ivan
5. Jurovič Štefan
6. Kac Ivan
7. Kotnik Štefan
8. Prinčič Stanko
9. Rebernik Andrej
10. Sekavčnik Štefan
11. Zvonar Jože

JEKLOVLEK

1. Godec Anton, inž.
2. Konečnik Rudolf
3. Krivec Martin

STROJI IN DELI

1. Fink Stanko
2. Gregor Franc

3. Gregor Ivan

4. Lah Anica
5. Krivograd Pavel
6. Močivnik Jože
7. Mrak Jožefa
8. Ogris Anton
9. Panič Mirko
10. Paul Jakob
11. Pepevnik Martin
12. Peter Matilda
13. Štehar Ivan

INDUSTRIJSKI NOŽI

1. Štosir Rozina
2. Vajs Mihaela

PNEVMATSKI STROJI

1. Brložnik Ivan
2. Cifer Antonija
3. Kašnik Dominik
4. Pečovnik Elizabeta

VZMETARNA

1. Praznik Franc
2. Ruprecht Peter

SGV

1. Anžetak Matilda
2. Krpan Marko
3. Ferk Alojz
4. Šegovec Franc
5. Štruc Ivan

ETS

1. Lasnik Ivan
2. Vocovnik Ivan

TRANSPORT

1. Forjan Franc

REZALNO ORODJE

1. Banko Ivan
2. Bricman Jožefa
3. Čepelnik Adolf
4. Polajner Jože

KOMERCIALA

1. Gajšek Bronislav
2. Gregor Vera
3. Kac Franc
4. Kotnik Ivan
5. Kranjc Jožica
6. Ratej Romana
7. Veršnik Ivan

KONTROLA KAKOVOSTI

1. Gradišnik Rudolf
2. Jezernik Elizabeta
3. Krebs Rudolf
4. Potočnik Marija
5. Sirk Erih
6. Strnad Poldika
7. Žmavcer Vinko

RAZVOJ PROIZVODNJE IN TRGA

1. Cimerman Božidar, dipl. inž.
2. Mežnarc Zdravko
3. Tušek Ela

PROJEKTIVNO IZVAJALNI INŽENIRING

1. Medl Ferdo, dipl. inž.

DEL. SKUP. ZA RAČUNOVODSTVO

1. Bolarič Marija
2. Mežner Ernest
3. Ošlak Zofija
4. Savinc Štefanija

DEL. SKUP. KADROVSKO-SPLOŠNIH ZADEV

1. Dobovišek Milan, dipl. inž.
2. Gmajner Ivan
3. Kac Karel
4. Kogelnik Roman
5. Rožanc Filip, inž.
6. Tomaž Anica
7. Vališer Vladimir

JUBILANTI DELA V LETU 1980

TOZD — del. skup.	10 let	20 let	30 let	35 let	40 let	Skupaj
Jeklarna	20	15	8	—	1	44
Jeklolivarna	34	21	9	1	1	66
Valjarna	28	21	5	—	2	56
Kovačnica	14	9	11	—	2	36
Jeklovlek	12	8	3	—	—	23
Kalilnica	10	2	—	—	—	12
Stroji in deli	27	14	13	—	2	56
Orodjarna	1	2	—	1	—	4
Industrijski noži	17	9	2	—	—	28
Pnevmatični stroji	11	8	4	—	—	23
Vzmetarna	5	2	2	—	—	9
Energija	9	4	—	—	—	13
E T S	7	6	2	—	—	15
S G V	22	11	5	—	2	40
Transport	9	6	1	—	—	16
Rezalno orodje	36	14	4	—	—	54
Komerciala	12	15	7	1	1	36
Kontrola kakovosti	14	11	7	—	—	32
R P T	11	11	3	—	—	25
Proj. izv. inženiring	1	5	1	—	—	7
Del. skup. za računovodstvo	6	5	4	—	—	15
Del. skup. pos. fin. služba	2	1	—	—	—	3
Družbeni standard	3	1	—	—	—	4
Del. skup. za gospodarjenje	3	2	—	—	—	5
Del. skup. KSZ	8	9	7	1	—	25
Skupaj:	322	212	98	4	11	647

npr. na enem dviznem vodu vezani vsi radiatorji za dnevno sobo za I., II. ali III. nadstropje (pač toliko nadstropij, kot jih ima zgradba) ali dvizni vod, na katerem so vsi radiatorji za WC ali spalnico. Zato je prav, da si ogledamo posamezne dvizne vode z ventili, da bomo vedeli, kam bomo tekli in kaj zaprli, da preprečimo nadaljnji izliv vode iz radiatorja po stanovanju.

KAJ NAREDIMO

Ko opazimo, da nam je začel puščati radiator, storimo naslednje:

1. Če ima radiator na povratni in dovodni cevi zapiralo, potem zapiralo zapremo, pod radiator postavimo nizko posodo, da lahko voda izteče iz radiatorja. Za popravilo radiatorja pokličemo Samoupravno stanovanjsko skupnost Ravne, če je stanovanje družbeno. Če je privatno, vsak sam poskrbi za popravilo.

V primeru, da radiator nima zapirala na dovodni in povratni cevi, naredimo naslednje:

1. Radiator navadno počni na spodnjem delu. V luknjico, iz katere teče voda, je treba vstaviti šibico, če je luknja večja, pa leseni čep. Zgodilo se je, da so nekateri hoteli preprečiti iztok vode s tem, da so na odprtino položili prst. Seveda je v takem primeru prišlo do poškodb — opeklin.

2. Pod radiator položimo nizko posodo.

3. Čimprej v kleti zapremo zasuna na dovodu in povratku dviznega voda, na katerega je vezan radiator, ki pušča (to nam ne bo težko, če bomo prej vedeli, kje se nahaja dvizni vod z zasuni).

4. Izpustiti vodo skozi pipico, ki je na zasunu dviznega voda.

5. Če zasun dviznega voda ne drži, je treba zapreti glavna dva zasuna za zgradbo; montirana sta tam, kjer prideta cevi v zgradbo.

6. Poklicati moramo po telefonu št. 861-131, int. 555, in povedati točen naslov stanovanja.

KAJ NAREDI DELAVEC TOZD ENERGIJE ŽELEZARNE RAVNE, KO PRIDE NA KLIC. IN KDO JE ODGOVOREN ZA POPRAVILO

Najprej se v stanovanju prepriča, če je narejeno vse po predhodnem opisu. Če je vse tako in v primeru, da je voda iz radiatorja že iztekla, ga demontira, na dovodno in povratno cev pa namesti čep. Ker je bilo ogrevanje prekinjeno, odpre vse zaprte zasune in s tem da ogrevanje ponovno v obratovanje. Za popravilo radiatorja poskrbi Samoupravna stanovanjska skupnost Ravne (za družbena stanovanja). Za popravilo v privatnih stanovanjih poskrbi vsak sam. Seveda pa mora v takem primeru javiti v železarno int. 555, da ima okvaro in da je izpustil vodo iz internega omrežja. Ko je napako odpravil, mora ponovno klicati železarno, da dobi navodila, kako naj interno omrežje (v hiši) napolni z vodo.

NA KOGA SE OBRNITI, ČE JE V STANOVANJU HLADNO

Veliko je neupravičenih klicev stanovalcev, da imajo v stanovanju prehladno. V upravičenih pri-

merih je treba javiti na tel. 555 v železarno Ravne, povedati točen naslov in koliko stopinj je v stanovanju. Če je vzrok nezadovoljivega ogrevanja strojniku že znan, bo o tem stanovalec takoj obvestil. V obratnem primeru bo delavec TOZD energija naredil nenapovedan obisk, ugotovil vzroke nezadovoljivega ogrevanja in tudi ukrepal. Če obisk ni bil upravičen, se stranki zaračuna prek SKIS.

KAKO SE REGULIRA TEMPERATURA OGREVANJA V STANOVANJU

Regulacija za ogrevanje stanovanja je v priključni postaji. Avtomatično se meša voda v odvisnosti od zunanje temperature. Tako pride v radiator voda s tako temperaturo, da ta prostor segreje do predpisane temperature. Zmotno je, ker posamezniki mislijo, da mora biti radiator stalno vroč, ne glede na zunanjo temperaturo. Važno je, da je temperatura v prostoru v predpisanih mejah (18°C).

KAKO MERIMO TEMPERATURO V PROSTORU

Ogrevanje prostora je avtomatično glede na zunanjo temperaturo. Dogaja se, da posamezniki kličejo in urgirajo, da je v stanovanju hladno, da imajo termometer, in da ta kaže manj, kot je predpisana temperatura. Glede na takšne klice delavec TOZD energija naredi obisk, s seboj ima živo-srebrni laboratorijski termometer in med drugim ugotovi tudi to:

— stanovalci merijo temperaturo prostora z alkoholnimi termometri, ki jih kupujejo na sejmih in so bolj za okras kot za pravilno merjenje temperature

— stanovalci imajo namenoma take termometre, ki kažejo nekaj stopinj manj

— termometre imajo nameščene na tleh ali ob oknih, ki ne tesnijo.

Glede na takšne ugotovitve predlagamo, da se temperatura v prostoru meri na višino 1,5 m od tal in v sredini prostora. Seveda pa ne sme biti vpliva ventilacije.

ČAS OGREVANJA

Začetek ogrevanja je ob 5. uri zjutraj. Takrat začnejo obratovati črpalke v kotlarni železarne Ravne. Zato ne smemo pričakovati, da bomo imeli predpisano temperaturo v stanovanju že ob 6. uri, ampak okrog 8. ure. Črpalke se ustavijo ob 21. uri.

ZAKAJ PLOMBIRAMO VSTOPNE VENTILE V ZASEBNIH HIŠAH

Pri vstopu cevodov (dovod in povratek) v hišo so nameščeni dva ali trije zasuni, in sicer: dva služita za primer, če hočemo ločiti interno omrežje od glavnega omrežja (v primeru okvare), tretji zasun, ki je nameščen na povratni cevi, služi za regulacijo pretoka in je navadno plombiran. S plombiranjem dosežemo enakomeren pretok skozi vse hiše, tako da bo tudi hiša, ki je na koncu omrežja, imela zadovoljivo ogrevanje. Dogaja se, da stanovalci pretrgajo plombe in s tem porušijo pretok. Zato opozarjamo vse lastnike zasebnih hiš, naj ne tr-

Da nam bo toplo

KAJ NAREDITI, ČE ZAČNE PUŠČATI RADIATOR

Če počni vodovodna cev ali pušča pipa v kopalnici ali kotliček v WC, vemo, kaj moramo storiti in kje moramo zapreti vodo, da lahko okvaro popravimo. Prav pa bi tudi bilo, da bi vsak stanovalec vedel, kaj mora storiti v primeru, če začne puščati radiator, da bo lahko tudi sam preprečil škodo ali celo poškodbo. V večini primerov, ko začne puščati radiator, pride do panike in brezglavega tekanja po stanovanju ali celo po vsej zgradbi.

V večini primerov je toplovodno omrežje sistema 90°/70° speljana iz priključne postaje do posa-

meznih blokov. Ko pride cevovod v objekt, ga ločita dva zasuna in izpustni pipi. Cevovod je speljan v kletnih prostorih po kletih ali hodniku z odcepi (dvizni vodi) do posameznih radiatorjev. Ti imajo na dovodni cevi, ki je zgoraj, nameščen ventil, na povratni cevi, ki je spodaj, pa nameščeno holender zapiralo. Tako lahko ločimo radiator, če zapremo dovodno in povratno cev. V starejših blokih holender zapirala na povratni cevi še niso montirana.

Odcepi v kletih so ločeni z zasuni, ki imajo izpustne pipice. Navadno je vezava taka, da so

Na ridi

gajo plomb, ampak naj v primeru slabega gretja kličejo TOZD energija v železarni Ravne.

KRAJA VODE IZ TOPLOVODNEGA OMREŽJA

Zadnje čase se ponekod dogaja, da »čez noč« zmanjka vode v toplovodnem omrežju centralne kurjave. Zaradi tega se prekine ogrevanje do tiste višine, do katere je iztekla voda. Normalno je, da začno ljudje negodovati. Delavci TOZD energija pa so pred težko nalogo, ko morajo ugotovljati vzroke, zakaj je prišlo do izpraznjenja vode v toplovodnem omrežju. Tudi več dni traja, da se ugotovi vzrok. Najpogostejši vzroki so:

— pranje avtomobilov v topli garaži in s toplo vodo

— posamezniki na nedovoljen način dodatno montirajo radiatorje ali dodajajo člene k radiatorjem; da lahko to naredijo, zaprejo dovodni in povratni ventil, da lahko izpustijo vodo iz hišne inštalacije, ker pa ventili ne držijo, namestijo gumijasto cev na izpušno pipo in na ta način izpraznijo sistem toplovodnega omrežja, s tem pa tudi prekinemo ogrevanje

— namakanje sodov

— uporaba tople vode za domače živali

— nepoznavanje sistema centralnega ogrevanja.

Ponovno opozarjamo, da je ta voda delno strupena in seveda tudi umazana.

KAJ NAREDIMO, ČE ŽELIMO ODKLOPITI RADIATOR

V času stabilizacije in ko se je izenačila cena plačevanja po m² za garažo in stanovanje, želijo stanovalci odklopiti radiator v garaži ali v nadstropju hiše.

Preden se odločimo, da bomo odklopili radiator, moramo vedeti naslednje:

— odklopi se lahko samo cela etaža, ne pa samo posamezna soba v hiši

— cevi, ki potekajo skozi odklopljeno etažo, morajo biti dobro izolirane

— odklopi se lahko radiator v garaži, cevi pa je treba dobro izolirati.

PREJELI SMO:

Opisovanje našega dela

Naša država ima na družbenopolitičnem področju v svetu prestižen položaj. Naš ugled nam lahko zavidaajo številne večje, starejše in razvitejše države. Razlogov za to je veliko, mednje pa bi najbrž lahko uvrstili nemorna prizadevanja za nove rešitve na področju družbenoekonomskega položaja delovnega človeka. Razvoj na tem področju je v naši državi vsa povoljna leta revolucionaren in hiter. Vrstijo se nova teoretična spoznanja in uveljavljanje v praksi. Pri tem se je treba opirati na lastne sposobnosti, tu znanja ni možno kupovati z licencami. Če ta razvoj primerjamo npr. s tehnološkim razvojem, je na dlan, da je napredek bistveno različen. Veliko je naših »delovnih mest«, ki so z istimi delovnimi sredstvi in isto tehnologijo preživela državno upravljanje, dirigirane direktorje, prve delavske svete, decentralizacije, integracije, tozdiranje. Različno smo jih oblikovali, s kodeksom del smo jih za nekaj časa porinili v ilegalo, sedanji samoupravni sporazum jih je zopet oživil, da jim je lahko novi zakon ponovno odvzel pravice obstoja. Pri tem se seveda zavedamo, da ni šlo za neke vrste eksperimentiranje, temveč, da je vsaka sprememba prinesla nove kvalitete.

Zakon nam torej nalaga, da pozabimo na pojem »delovno mesto« ter da razgrnemo pahljačo naših opravil, ki so potrebna za opravljanje dejavnosti temeljne organizacije. Na prvi pogled je naloga enostavna. Vsi vemo, kaj v TOZD delamo, toliko pismeni smo pa

Če smo se odločili, da bomo odklopili celo etažo ali radiator v garaži, naredimo naslednje:

— demontiramo radiatorje in na ventile dovoda in holender zapirala povratka namestimo čepe, ki imajo ušesa z luknjico, skozi katero delavec TOZD energija zaplombira dovod in povratek. Delavec bo ob tej priliki izmeril površino odklopljenih prostorov in podatke posredoval prek vodstva TOZD energija na SKIS.

NA KOGA SE NAJ OBRNEJO STANOVALCI KOTELJ OB SLABEM OGREVANJU

V Kotljah imajo ogrevanje iz svoje kotlarne, ki je last SKIS Ravne na Koroškem. SKIS ima honorarno zaposlenega strojnika kotlarne tov. Cesarja, ki stanuje v Kotljah št. 263, tel. 861-254. On je odgovoren za pravilno in varno obratovanje kotlarne in tudi ukrepe ob morebitnih problemih na ogrevanju. Če pa on ni dosegljiv, je treba klicati — samo v nujnih primerih v železarno Ravne, int. 555.

ZAKAJ V KOTLJAH PONEKOD NI ZADOVOLJIVEGA OGREVANJA

Sistem ogrevanja v Kotljah je prek samostojne kotlarne sistema 110°/70° C. Za premagovanje uporov cevne mreže do hiš in za premagovanje povratne vode je predvidena črpalka v kotlarni. Za premagovanje uporov v sami hiši je predvidena v vsaki hiši posebna črpalka. Dogaja se, da nekateri stanovalci »preveč« štedijo z električno energijo in nimajo v obratovanju črpalke v hišah. Zaradi tega pride do nezadostnega ogrevanja tistih hiš, ki so bolj na koncu omrežja. Torej je potrebna boljše disciplina posameznikov.

Robert Jamšek

— da bodo lahko osnova za poznejše vrednotenje delovnih prispevkov posameznih delavcev.

Opisovanje opravil pri izdelavi posameznih reprezentančnih izdelkov torej ni sprejemljivo iz naštetih razlogov, ne more pa imeti trajnejše uporabne vrednosti tudi zato, ker v individualni proizvodnji trenutno značilni izdelki izginjajo in se pojavljajo novi. Naloge moramo torej tako oblikovati, da bo v njih izdelava sedanjih in novih izdelkov, ki so v našem proizvodnem programu.

Tudi najenostavnejše človeško delo je v bistvu komplicirano. Ta kompliciranost se pokaže, ko ga želimo opravljati z robotom. Torej ni možno pričakovati iznajdbe modela, ki bi zajel vsaj bistvene sestavine deloziroma nalog, pri tem pa bi ostal enostaven. Verjetno bomo morali uveljaviti različne modele za zelo različne vrste del in bi togo vztrajanje na enotnem sistemu vnaprej pogojevalo siromašenje pristopa.

Kot primer konkretnega pristopa v neposredni proizvodnji polzkušajmo vsa strgarska dela tako oblikovati, da bomo zajeli vsaj bistvene elemente sestavljenosti in da bo v tako oblikovanih delih našel mesto vsak sedanji in novi izdelek.

Vsa strgarska dela razvrščamo glede na sestavljenost dela v 6 osnovnih skupin:

1. pomožna
2. enostavna
3. manj zahtevna
4. zahtevna
5. najzahtevnejša
6. vrhunska

Razvrščanje opravljamo po naslednjih elementih sestavljenosti dela: (glej tabelo na strani 10)

1. Geometrijska oblika

Pri ugotavljanju sestavljenosti dela glede na geometrijsko obliko se bomo posluževali naslednjih osnovnih elementov:

Ko bomo oblikovali osnovne skupine SD, bomo predpostavljali, da bodo dela vsebovala različne kombinacije navedenih elementov po številu in zahtevnosti. Delo si poenostavimo tako, da predvidimo le različno število elementov, zahtevnost pa s faktorji spremenimo v število (npr. 1 element št. 6 = 2 elementa št. 3).

2. Velikost izdelka

Izdelke grupiramo po velikosti

1. do 50 × 1000
2. do 100 × 2000
3. do 500 × 3000
4. do 800 × 4000
5. do 1200 × 4000
6. do 1400 × 800
7. do 1600 × 10 000
8. do 2500 × 1000

3. Natančnost mer

Po natančnosti razvrstimo dela v območja:

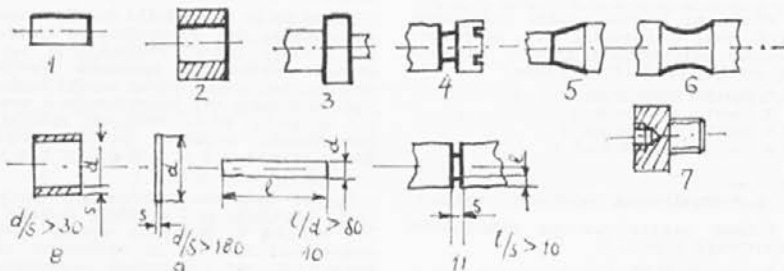
1. izven zahtev toleranc za proste mere

2. tolerance prostih mer
3. tolerance območja IT 10
4. tolerance območja IT 9
5. tolerance območja IT 8
6. tolerance območja IT 7
7. tolerance območja IT 6

4. Kvaliteta površine

Zahteve glede hrapavosti površine razvrstimo:

1. razred hrapavosti nad 14
2. razred hrapavosti do 14
3. razred hrapavosti 11, 12, 13
4. razred hrapavosti 9 in 10
5. razred hrapavosti 7 in 8
6. razred hrapavosti 5 in 6

(Geometrijska oblika)

Priateljici

Elementi sestavljenosti dela:

Sestavljenost	Merilo
Oblikovna sestavljenost izdelka	
1. geometrijska oblika	vsota osnovnih elementov
2. velikost izdelka	mm, premer $\times$ dolžina
3. natančnost mer	tolerančna območja
4. kvaliteta površine	razredi hrapavosti
5. število tehničnih mer	število merjenih kot, oznaka hrapavosti in natančnosti oblike
Tehnološka sestavljenost	
6. določenost operacij tehnološkega postopka	kdo ga določa
7. sestavljenost režimov obdelave	število različnih režimov
8. sestavljenost obdelovalnega orodja	število
9. sestavljenost merilnega orodja	vrsta po natančnosti
Fizične obremenitve	
10. intenzivnost dela	KJ/8 ^h
11. občasna maksimalna moč	kpm/s
Pogoji dela	
12.	

5. Število tehničnih mer

Skupno število tehničnih parametrov, ki definirajo izdelek ali posamezno operacijo (merske kote, oznake hrapavosti in natančnosti oblike, posebne zahteve), razvrstimo v grupe:

1. število tehničnih mer do 2
2. število tehničnih mer do 5
3. število tehničnih mer do 7
4. število tehničnih mer do 10
5. število tehničnih mer do 15
6. število tehničnih mer nad 20

6. Določenost operacijskega tehnološkega postopka

Predpostavljamo dve možnosti:

1. tehnološki postopek je predpisan
2. tehnološki postopek ni predpisan (odreja delavec sam)

7. Sestavljenost režimov obdelave

Število obratov izdelka in pomikov, ki jih delavec določa in uporablja, grupiramo:

1. do 2
2. do 5
3. do 10

8. Sestavljenost obdelovalnega orodja

Glede na število orodja (strugarski noži, svetri, površala itd.), ki je potrebno pri izdelavi izdelka oziroma operacije, predvidimo grupe:

1. število orodja do 2
2. število orodja do 5
3. število orodja do 10
4. število orodja nad 10

9. Sestavljenost merilnega orodja

Grupe predvidimo po natančnosti merilnega orodja

1. merilni trak
2. kljunasto merilo
3. mikrometer, pasometer, kalibri
4. specialno merilno orodje

10. Intenzivnost dela

S tem kriterijem vsa strgarska dela grupiramo glede na to, koliko je delavec v delovni izmeni fizično udeležen pri proizvodnem procesu (revolverska, lahka, težka stružnica).

1. poraba energije za delovni proces do 300 kJ
2. poraba energije za delovni proces 3000 do 7000 kJ
3. poraba energije za delovni proces nad 7000 kJ

11. Občasna maksimalna moč

Ne glede na intenzivnost dela se pojavljajo različne potrebe po občasni moči (zategovanje, vpenjanje, ploščice, dvig bremena in podobno).

1. občasna maksimalna moč 10 kpm/sek
2. občasna maksimalna moč do 50 kpm/sek
3. občasna maksimalna moč nad 50 kpm/sek

12. Pogoji dela

Grupiranje povzamemo iz sedaj uporabljene metode vrednotenja delovnih mest.

Sedaj se je treba lotiti konkretnega oblikovanja del. Teoretično je možno na podlagi zgoraj razčlenjenih elementov oblikovati ogromno število del, pri isti geometrijski obliki lahko npr. nastopajo vse kombinacije z vsemi grupami glede velikosti izdelka, natančnosti, kvalitete površine itd., torej: $11 \times 8 \times 7 \times 3 \times 6 \times 2 \times 4 \times 4 \times 3 \times 3 = 3,1 \times 10^6$.

Cepav nekatere kombinacije praktično odpadejo (pri majhnih dimenzijah izdelka ni potrebna velika moč, natančnost mer je v odvisnosti od hrapavosti, pri enostavnih geometrijskih oblikah ni možna visoka tehnološka sestavljenost), je jasno, da po tej poti lahko pridemo do poljubno na-

tančne opredelitve del in s tem števila razredov dela.

Primer konkretne opredelitve razreda (podskupine)

ORGANIZACIJSKA ENOTA: TOZD stroji in deli

Stroka: kovinarska

Področje: struženje

Skupina sestavljenosti dela: enostavna strgarska dela

Razred (podskupina) sestavljenosti dela: 3 r

Sestavljenost	Količina, število (izraženo z grupo)
1. geometrijska oblika	1 + 2
2. velikost izdelka	1, 2, 3
3. natančnost mer	2
4. kvaliteta površine	3
5. število tehničnih mer	5
6. določenost operacij tehnološkega postopka	ne
7. sestavljenost režimov obdelave	1
8. sestavljenost obdelovalnega orodja	1
9. sestavljenost merilnega orodja	1
10. intenzivnost dela	2
11. občasna maksimalna moč	2

Potrebna usposobljenost — strokovna: osemletka
— praktično delo: 2 meseca
— dopolnilno: tečaj za upravitelje konzolnih dvigal

Omejitve — nosečnice: da
— primernost za invalide: da

Na tak način bi zaenkrat oblikovali okoli 30 razredov. Po približno 5 razredov bi nato združili v 6 na začetku omenjenih skupin sestavljenosti dela. S tem bi bila vsa dela na področju struženja dovolj natančno opredeljena, da bi lahko s tem zadostili zahtevam, ki jih narekuje izdelava kataloga del (kadrovske načrtovanje, organizacijska vprašanja, sklepanje delovnih raz-

merij, vrednotenje delovnih prispevkov).

Pri izdelavi delovne dokumentacije se bi po teh kriterijih za vsako delovno operacijo določala skupina oziroma razred sestavljenosti dela. Lahko bi celo navajali elemente, na osnovah katerih je izračunan razred, in s tem preprečili nesoglasja med delavci.

Jože Potočnik, inž. org.

Namensko bomo združevali sredstva za kmetijstvo

Poraba kmetijskih pridelkov v industrijsko razviti raveniški občini iz leta v leto narašča. To narekuje intenzifikacijo in specializacijo kmetovanja.

Vemo, da je naš svet hribovit in da se kmetijska zemljišča manjšajo, v nižini zaradi urbanizacije, v planinskem in gorskem svetu pa se širi gozd. Zato bo intenzivno kmetijsko proizvodnjo moč organizirati samo v hribovit in gorskem svetu.

Naravni pogoji dajejo absolutno prednost govedoreji in ovčarstvu. Pridelovanje poljščin, razen krompirja, ne pride v poštev. Smotrna raba travnatega sveta daje velike možnosti za večjo prirejo mleka in mesa.

Ob uporabi najmodernejših izdelkov kmetijske znanosti na področju tehnologije krmljenja, selekcije in pridelovanja kvalitetne osnove krme obstajajo realne možnosti, da se prireja mleka in govejega mesa v naslednjih letih podvojita.

Družbena proizvodnja bo organizirana v treh obratih: PE Kotlje, Poljana in Mežica. Glavne dejavnosti v njih bodo prireja mleka, pridelovanje osnovne živinske krme in vzreja plemenske živine.

Osnovna usmeritev v zasebnem kmetijstvu bo govedoreja, in sicer: prireja mleka (predvsem na že preusmerjenih kmetijah povečati stalez osnovne črede in mlečnost po kravi, preusmeriti še druge kmetije v okolici Kotelja, Prevalja, Poljane, Šrotneka in Mežice), pitanja goveje živine (usmerjene kmetije, ki so bolj oddaljene od centrov in imajo ugodne naravne pogoje za pridelovanje kvalitetne osnovne krme: na Brdinjah, Koroškem Selovcu, Zelenbregu, v Šentanelu in Podgori) in vzreja plemenske živine (predvsem na kmetijah, ki ležijo viso-

ko v planinah in imajo ugodno planinsko pašo). Poleg teh dejavnosti bosta pomembni še ovčarstvo in predelovanje krompirja.

Ker kmetje novih investicij sami ne bodo mogli kriti, bo potrebno v okviru Koroške hranilnice in posojilnice Slovenj Gradec zagotoviti kredite.

Za predviden razvoj kmetijstva bomo v raveniški občini rabili okoli 5.442.000 din sredstev na leto. Kmetijstvo samo jih ni sposobno zbrati, zato bo treba sprejeti samoupravni sporazum o namenskem združevanju sredstev za intervencije v kmetijstvu.

Kmetijstvo sodi med gospodarske dejavnosti, katerih obseg omejujejo prostorske in druge naravne možnosti. Zemlja je družbena dobrina, ki jo je treba ohraniti za pridelovanje hrane. To pa ni naloga samo kmetijcev, temveč celotne družbe.

S pravilno rabo kmetijskih zemljišč in z združevanjem sredstev za pomoč kmetijstvu bo moč tudi v naši občini pridelati dovolj mleka, govejega mesa in krompirja.

Ohranitev hribovskega kmetijstva pa nima samo gospodarskega pomena, ampak ima tudi strateško, socialno in politično vlogo.

Zato lahko z gotovostjo trdimo, da bo uspešen razvoj našega kmetijstva bistveno pripomogel k stabilizaciji gospodarstva.

Koliko bomo zastavljene cilje dosegli, bo predvsem odvisno od tega, koliko pomoči bomo kmetijstvu nudili, kakšen odnos bomo imeli do zemlje, skratka, pridelovanje hrane ne sme biti samo stvar kmetijcev, temveč tudi železarjev, rudarjev in drugih.

(Izvirčki iz teksta »Razvojne možnosti kmetijstva v občini Ravne za obdobje 1981—1985« dipl. inž. arg. Jožeta Pratkanarja)

Iz naših krajev

KS RAVNE NA KOROŠKEM:

MAGISTRAT KONČAN

Po vseh (ne)objektivnih težavah, ki so se med gradnjo ravnenskega magistrata kar kopičile, je končno izvajalcu ONPZ iz Slovenj Gradca uspelo novi magistrat urediti tako, da ga je lahko komisija (imenoval jo je gradbeni odbor) 19. novembra pregledala. Ugotovila je, da je na objektu še precej pomanjkljivosti. Zato je zahtevala, da izvajalec vse ugotovljeno nemudoma odpravi.

Druga posebna komisija, to so imenovali izvajalec, investitor in SO Ravne, pa je zadnje dni novembra magistrat tehnično pregledala in ga prevzela. Ugotovila je, da so poročna dvorana in posvetovalnica, soba krajevnega aktiva ZSMS in ZRVS in pionirska knjižnica Leopolda Suhodolčana že nekaj časa opremljene.

Pred zaključkom redakcije smo na ravenski krajevni skupnosti

zvedeli, da bo otvoritev bržkone 13. decembra letos in da bosta na ta dan imela zakonca Merkač iz Kotelja v novi poročni dvorani biserno poroko. Prav tako bodo civilno krstili novorojenčka.

Po zadnjih podatkih sta gradnja in oprema ravnenskega magistrata veljali 8.762.206,15 din. Sredstva so bila zagotovljena že iz prejšnjega krajevnega samopriskpevka v višini 5.265.756,15 din. Iz proračuna SO Ravne na Koroškem in drugih sredstev (za nabavo notranje opreme) je bilo zbranih 3.495.450 din.

Kljub temu, da je ravenska KS letošnje leto zaradi neurejenega dotoka sredstev iz 0,5% BOD dobila kar tretjino manj, kot bi jih morala po samoupravnem sporazumu, so dejavnosti KS potekale po sprejetem programu.

V Žerjavu imajo še vedno tak vrtec

KS PREVALJE:

UREJENA PRESKRBA

Kot smo zvedeli na prevaljski KS, so prve dni decembra delavci ljubljanskega hudourniškega podjetja za letos končali dela pri regulaciji leškega hudournika in zgradili tri nove betonske mostove. Z deli bodo nadaljevali šele spomladi, in sicer vse dotlej, dokler ne bodo utrdili vseh cestnih podpornih zidov.

Tudi na Prevaljah letos ni bilo zgrajeno niti eno družbeno stanovanje. Pri KS so povedali, da sedanje vedenje gradbincev ne morejo razumeti, saj bi ti morali že lani, predvsem pa letos,

dokončati en stanovanjski blok, v katerem bo tudi KS dobila 9 solidarnostnih stanovanj.

V Spodnjem kraju od novembra urejajo cestno razsvetljavo. Še letos bodo postavili 14 kandelabrov in jih priključili na javno razsvetljavo.

Svet potrošnikov v prevaljski KS ugotavlja, da se je tudi v njihovih trgovinah preskrba precej izboljšala, tako da skoraj ni več pritožb krajanov. Še vedno pa se pritožujejo nad slabo kvaliteto kruha.

Franz Rotar

KS MEŽICA:

ZA BOLJŠE POČUTJE POTNIKOV

Tamkajšnja KS je že pred časom naročila idejni načrt za ureditev avtobusnih postajališč v mežiški KS, te dni pa je Kogradov projektivni biro izročil osnutek zanje. Krajevni skupnosti Mežica in Črna sta sklenili, da bosta enako uredili vsa avtobusna postajališča od Torčeve žage do Črne. V ta namen sta že naročili izdelavo glavnega načrta, tako da bo akcija lahko stekla spomladi prihodnjega leta. Nabavo in postavitev novih avtobusnih čakalnic pa bosta financirali s sredstvi krajevnega samopriskpevka.

V Mežici se še vedno niso spoznale, kdo bo imel poslovne

prostore v novem poslopiju avtobusne postaje. Kot smo zvedeli, naj bi bili v novem objektu trafika, bife in dva trgovska lokala. Domnevajo, da bodo dela stekla spomladi leta 1981.

Še letos bodo v Mežici pričeli preurejati nekdanje prostore krajevnega urada za potrebe nove elektronske telefonske centrale. Z njo bodo Mežičani in krajani drugih zaselkov dobili kar 400 novih telefonskih priključkov. Predvidevajo, da naj bi bila nova telefonska centrala povsem montirana že aprila prihodnjega leta.

KS ČRNA NA KOROŠKEM:

UDARNIŠKO DO PITNE VODE

Kljub temu, da je črnjanski KS že pred časom uspelo nabaviti kabel in drogovce za elektrifikacijo Luderškega vrha in da so tamkajšnji kmetje pripravljeni opraviti večino vseh del, kaže, da akcija letos ne bo stekla zaradi snega in mraza.

Udarniško pa so novembra krajani Šmelca v Podpeci izkopali 220 metrov jarkov in vanje položili nove vodovodne cevi. S tem so dobili zdravo pitno vodo, ki je je zadnje dve leti v tem kraju primanjkovalo. S prostovoljnimi delom so prihranili okrog 100.000 din.

Kljub hladnemu vremenu pa te dni urejajo krajevno in medkrajno telefonsko omrežje od Mušenika do Črne. Po podatkih KS Črna bodo vsa dela veljala okrog poldrugi milijon dinarjev. Sredstva bodo prispevale delov-

ne organizacije zgornje Mežiške doline in KS (ta bo dala 300.000). Decembra bodo monterji PTT iz Maribora pričeli z montažo nove telefonske centrale, ki bo omogočala dodatnih 60 telefonskih priključkov.

Kot kaže, bo tudi v Žerjavu spomladi prihodnjega leta stekla gradnja novega družbenega objekta, v katerem bodo oddelki osnovne šole in vrta. Gradbeni odbor je že zbral vso potrebno dokumentacijo in soglasja. Kot so povedali na KS Črna, so zagotovljena vsa potrebna sredstva.

Medtem ko Prevaljčani zaskrbljeni ugotavljajo, da je njihov Družbeni dom premalo izkoriščen, Črnjani pravijo, da je v njihovem Kulturnem domu že sedaj, ko v njem še ni filmskih predstav, prav obratno.

30-LETNICA DRUŠTVA UPOKOJENCEV RAVNE

Letošnji december je tudi mesec ravnenskih upokojencev. Njihovo društvo slavi namreč 30-letnico. Ustanovili so ga 17. decembra 1950. Prvi mu je predsedoval Ivan Verčko, podpredsednik je bil Luka Juh, tajnik Anton Konečnik in blagajnik Valentin Jevnikar.

Člani društva so v počastitev takšnega jubileja pripravili več prireditev. V soboto so v klubski sobi doma upokojencev odprli razstavo ročnih del upokojencev, prav tako pa so na DTK organizirali meddruštveno tekmovanje v plavanju. 15. decembra so se v Družbenem domu na Prevaljah ekipno pomerili kegljavnici več upokojenskih društev. V tork nameravajo obiskati in obdariti starostnike, ki živijo v črneškem domu, in bolnike-upokojence v slovenjgraški bolnišnici. Istega dne bodo v ravnenskem domu upokojencev skromno pogostili in obdarili člane, stare nad 80 let. 17. 12., torej v sredo, bodo imeli ob 9. uri za DTK meddruštveno tekmovanje v streljanju. Naslednji dan bo nekaj še čilih in »dravih članov obiskalo bolnike-upokojence na domu. V petek 19. 12. ob 10. uri se bodo vsi tisti upokojenci, ki si žele ogledati železarno,

zbrali pred upravno zgradbo. Z veseljem jim bodo razkazali tovarno.

Zaključna prireditev prazničnih dnevov ravnenskih upokojencev pa bo v soboto 20. decembra. Ob 10. uri bodo imeli slavnostno sejo. Ob 11. uri bo v Titovem domu na Ravnah podelitev diplom in priznanj, v kulturnem programu se bo predstavila Milena Muhičeva z »Liziko«, zaplesali bodo člani ravnenske folklorne skupine, zapel pa MPZ »Fužinar«. Potem bo v Nami kosilo.

Ravnenski upokojenci bodo tako svoj jubilej dostojno proslavili. Tudi mi jim iskreno čestitamo zanj.

H. M.

PREGOVORI

Začetek vse modrosti je, da se ne kesaš ničesar.

Ljubosumnost je strast, ki razvneto išče tisto, kar zbuja samo bolečino.

Ljubosumnost je strast, ki z bolečinami išče tisto, kar vzbuja razvnetost.

ZDRAVJE

JAVNA KOPALIŠČA — BAZENI

Javna kopališča oz. bazeni so omenjeni že v dobi starih Grkov, o čemer nam pričajo številna najdbišča iz takratne dobe. Stari zapisniki govore, da so jih uporabljali za utrjevanje zdravja in za osebno higieno.

Današnja kopališča so za razliko od pradavnih namenjena le rekreaciji, zato se od kopalcev zahteva, da se pred vstopom v bazen dobro umijejo z milom pod tekočo vodo.

Bazeni so umetne tvorbe, ki nimajo ne favne ne flore. Kislost (Ph) jim umetno uravnavamo in je optimalna med 5,5 do 7,0.

Kopalce opozarjamo, da namestoma ne onesnažujejo kopalne vode z izločki urina, sekreta iz nosu, ust, vagine itd. Prav tako je obvezna tudi kopalna kapa (zmanjša se možnost osenaževanja vode z dlakami, prenos uši itd.).

Za zagotovitev neoporečnosti kopalnih voda je zadolžena delovna organizacija, katere last je bazen.

Neoporečnost kopalnih voda zagotavljamo:

- z analizo vodnega vzorca za kemijsko in bakteriološko sliko
- z dobro organizacijo dela (vzdrževanje higiene, preprečevanje kapacitete storitev itd.).

Kemijsko neprimerna je kopalna voda, ki:

- ima prostega klora več kot 0,5 mg/l vode
- ni klorirana
- ima nitratov več kot 0,002 mg na liter
- je motna
- ima Ph izven normalne vrednosti

Slabo vzdrževano je kopališče:

- ki ima v vodi manj kot 0,01 mg/l prostega klora
- ki ima v vodi amonijevega dušika več kot 0,1 mg/l
- ki ima v vodi albuminskega dušika več kot 0,12 mg/l
- kjer je poraba KMnO_2 višja od 12 mg/l vode

Bazensko vodo je potrebno zamenjati, ko naraste koncentracija kloridov nad 200 mg/l.

Slabo vzdrževano je torej tisto kopališče, ki ga s kloriranjem, čiščenjem in filtriranjem ni mogoče več postaviti v neoporečno stanje.

Oporečne kopalne vode so prenašalci črevesnih obolenj, obolenj oči, ušes, nosu, grla, kože itd. Pogoste so tudi preobčutljivostne reakcije kože in oči na prisotni klor.

Rezultati kemične analize nam pokažejo:

- amonični dušik — pri razpadu bakterij
- amidni dušik — sečnina, ki jo bakterije razkrajajo
- albuminski dušik — znoj, izločki iz ust, nosu itd.
- nitriti so zvišani pri bakteriološko oporečnih vodah
- količina kloridov je dober indikator, ki nam pove, kdaj je potrebno zamenjati vodo v bazenu s svežo
- fosfati so indikator za fekalne obremenitve kopalnih voda

Rezultati bakteriološke slike:

Pretežna večina bakteriološko neustreznih vzorcev kopalnih voda vsebuje: *E. coli*, enterokoke,

Če človek ni primerno zavarovan in je dalj časa izpostavljen mrazu ali nizki temperaturi, mu ta utegne povzročiti dve vrsti okvar, in sicer:

- splošno ohlajenje
- omrzline ali omejene okvare zaradi mraza na nogah, rokah, ušesih in nosu.

Obe vrsti okvar lahko nastane tudi hkrati.

Stopnja in obseg okvar, ki jih človeku prizadene mraz, sta odvisna od zunanjih in notranjih dejavnikov. Zunanji dejavniki so: nizka temperatura, veter in vlaga, kakovost obleke in obutve. Notranji dejavniki pa so: splošni ustroj in stanje telesa, pri čemer mislimo na zdravje ali bolezen.

Pseudomonas aeruginosa, *proteus* itd. ali pa je samo povečano število klic v enem kubičnem milimetru vode.

Glede na to so predlagani sanitarni ukrepi za vzdrževanje kopalnih bazenov:

- Redno kloriranje bazenov (preklorirati in pustiti klor učinkovati čez noč, zjutraj doklorirati ali deklorirati na 0,5 mg Cl/l vode).
- V vseh bazenih uvesti bistrenje voda.
- Zagotoviti redno čiščenje vseh pomožnih prostorov (kabine, umivalnice, tuše, sanitarije, prehodit. in opreme).
- Pri pojavu bakterije *Pseudomonas aeruginosa* ali *staphylococcus aureus* je potrebno takoj zamenjati kopalno vodo, bazen pa dobro očistiti in dezinficirati.
- Določiti je potrebno higien-sko-sanitarni red za vsako kopališče.
- Izvajati stalni higienski nadzor nad snažnostjo (z odvzemanjem vzorcev).

Jemanje vzorcev na snažnost bi moralo biti tedensko, če pa to ni mogoče, vsaj dvakrat mesečno. Širina kemijske analize se določa sproti, gleda se na motnost, preostali klor, nitrite, Ph itd.

Na podlagi kemijskih normativov, ogleda higienskih razmer in pregleda redno vodenega dnevnika o bazenu se poda ocena o vzdrževanju kopališča.

Dr. Marija Vodnjov

POŠKODBE ZARADI MRAZA

Slaba prehranjenost, lakota in utrujenost ali celo izčrpanost pa tudi uživanje alkohola — vse to so neugodni dejavniki.

Tudi psihični dejavniki mnogo pomenijo v boju proti mrazu. Trezen pogum je dober zaveznik, obup in izguba razsodnosti pa rada vodita v smrt zaradi mraza. Seveda odloča v veliki meri navajenost na mraz in na telesne napore.

Splošno ohlajanje

Odločilna je temperatura v notranjosti telesa, ki je za življenja vedno znatno višja kakor pa temperatura na njegovi površini. Znamenj za nevarno splošno ohlajitev telesa je več: celotno mišičje drgeta, dihanje je vse bolj plitvo in srce bije počasneje; človek postaja na vso moč truden, ravnodušen do vsega, izgublja razsodnost in postane zmeden; želi si predvsem počitka in spanja; če se notranjost telesa močno ohladi, komaj še moremo ugotoviti delovanje srca, dihanje preneha za več minut in človek se popolnoma onesviti; znamenja življenja so tako neznatna, da je ponesrečenec videti mrtev.

Prva pomoč je za ohlajenega ponesrečenca odločilna. Njen glavni namen je hitro ogretje trupa. Organizmu dovajamo kar največ toplote. Hitro otoplitev lahko dosežemo samo z vročo kopeljo (približno 40°C, to je toliko, kolikor zdrži koža na komolcu), v katero pogreznemo ponesrečenca. Obraz in udi morajo biti zunaj vode. Če nimamo kopalne kadi, tedaj ponesrečenca v dobro zakurjenem prostoru slečemo do golega in ga po vsem trupu, za-

tilju in po stegnih obložimo z odejami, zloženimi rjuhami ali brisačami, ki smo jih namočili v vodo, vročo okrog 40°C. Seveda moramo tople obkladke neprestano menjavati in še polivati z vročo vodo. Zgolj ogrevanje s suhimi odejami ali z grelci ne more dati dovolj toplote. Če ohlajeni ponesrečenec ne diha, pričnemo takoj z umetnim dihanjem; če je pri zavesti, mu dajmo tople, močno sladkane kave ali pijače z dodatki alkohola. Masiranje in drgnjenje je brez učinka in največkrat samo škoduje.

Včasih, npr. v gorah, ko ni nobenih boljših možnosti, skušajmo vsaj zasilno ogrevati ohlajenca, npr. z lastno telesno toploto. Velika pridobitev za preprečevanje ohlajitve in omrzlin pa tudi za transport ponesrečenecov so kovinske folije in kovinske »odeje«, s katerimi zavarujemo poškodovanca pred mrazom, vročino in padavinami.

Omrzline

Najbolj ogroža mraz tiste dele telesa, ki so od srca najbolj oddaljeni, torej noge, roke, ušesa, nos in brado. Važno znamenje, da preti nevarnost omrzline, je bolečina. Če bolečina, ki jo zaradi mraza čutiš na uhljih, rokah ali nogah, poneha in če boleči del otrpne, je zelo verjetno omrznel. Omrzline so dostikrat popravljive okvare posebno še, če je pomoč ustrezna.

Prva pomoč je pri omrzlinah drugačna kakor pri splošnem ohlajanju telesa. Omrzle dele moramo ogrevati zelo previdno in polagoma. Ker je navadno tudi celo telo ohlajeno, je treba poškodovanca čimprej prenesti v tople prostor in mu dajati tople sladke pijače z dodatkom alkohola.

Za omrzline na udih pa je v začetku že sobna temperatura previsoka, zato položimo omrzle dele najprej v mrzlo vodo, ki ima približno 6°C. To vodo z dolivanjem tople vode v naslednjih 3 do 4 urah polagoma ogrevamo na normalno temperaturo telesa (37°C). Škodljivo je kakršnokoli trenje in masiranje omrzlih delov, posebno še drgnjenje s snegom. Kožo pri tem le ranimo in okužiti tako pripravimo pot. Ker omrzli del telesa po ogretju hudo zateče, skušajmo otekanje zmanjšati, tako da npr. nogo ali roko dvignemo.

Poškodovanca z omrzlinami moramo čimprej spraviti v bolnišnico, kajti sodobno zdravljenje v bolnišnici čisto še reši omrzle ude, ki so se zdeli že odmrli.

-ts-

SLOVENSKI PREGOVORI IN REKI

Kače so lažnive priče.

Kdor med obeta, trnje spleta.

Kdor opravlja, čas in ugled zapravlja.

Kdor prisluškuje, tudi o sebi čuje.

Kjer je mnogo besedi, je tudi mnogo laži.

DTK drugače

Klub jezičnih dohtarjev

Uvodov k jezikovnim uram je bilo v našem glasilu že zelo veliko, zato tokrat brez splošnih misli o slovenščini kot pastorki. Mogoče samo ena ugotovitev: še vedno pišemo izredno slabo.

Odločili smo se, da v Informativni fužinar uvedemo novo rubriko »Klub jezičnih dohtarjev«. Vljudo vas vabimo, da sodelujete v njej.

Za kaj gre?

Mi bomo iz različnih poročil in zapisnikov iskali (najbrž se nam ne bo treba preveč truditi) »najlepše jezikovne cvetke« in jih objavljali. Vi boste poskušali stavke popraviti tako, da bodo čim bolj »slovenski«. Poslali jih boste na naše uredništvo, mi jih bomo ocenili, objavljene pa honorirali.

Z veseljem pa bomo objavili tudi primere slabe slovenščine, ki bo v zapisnikih, poročilih in vse mogočih drugih gradivih zbudila vas. Lahko pošljete »originale« pa jih bomo skupaj izboljšali, lahko pa tudi nepopravljene in že popravljene primere.

Upamo, da bo tako za lepo in pravilno slovenščino začelo skrbeti več ljudi: vi, ki boste napake iskali in izboljševali, in tudi tisti, ki jih delajo — saj jim bo nerodno, če bomo za šolske primere slabega jezika obravnavali njihove.

Da pa naša rubrika ne bo brez teže, bomo v vsaki obdelali nekaj pravil slovenskega jezika in se tako skupaj učili. Najprej si bomo ogledali lastnosti dobrega jezikovnega sloga.

Danes nekaj o jezikovni pravilnosti.

Če hočemo pisati pravilno in v duhu slovenskega jezika, moramo poznati besedišče, osnove slovenske slovnice in zahteve slovenskega pravopisa. Pri pisanju moramo paziti na pravilno rabo besed in na njihove medsebojne odnose:

— glagol iti ni povratni glagol, zato je pravilna raba le brez povratnega zaimka: gre za zdravje, šlo je za to (ne pa: gre se za zdravje, šlo se je za to)

— večkrat slišimo: bil sem **pri** njemu (3. skl.); pravilno je: bil sem **pri** njem (pri kom? — 5. skl.)

— pogosto naletimo na vezavo stavčnih členov z neustreznimi predlogi: čestitati na uspehu, k prazniku (pravilno: čestitati za uspeh, za praznik; dvomiti v uspeh (pravilno: dvomiti o uspehu))

— zelo pogosto napačno uporabljamo samostalnik **mati** in **hči**: vprašal sem **mati** (pravilno: **mater**); zasnubil je njihovo **hči** (pravilno: **hčer**)

— še pogostejša je nepravilna raba množinskih samostalnikov: **prsa** namesto pravilno **prsi**, **skripte** namesto **skripta**; učim se iz **skripte** namesto pravilno iz **skript**.

— vzrok pogostnih pravopisnih napak je velikokrat v tem, ker ne premislimo dovolj, od kod beseda izhaja: **čestitka**, **čestitati** nimata s samostalnikom **čast** nobene zveze; izpeljani sta iz glagola **čest**

(del. delež, usoda, sreča) — torej: biti deležen sreče, komu želeli ali voščiti srečo; čestitati, čestitka je napačno

— besedi **svinja** in **svinina** sta istega izvora, a narejeni z dvema različnima priponama: **svinja** s pripono **-ja**, **svinina** s pripono **-ina** (kot govedina s pomenom meso goveda)

— **rumen** pišemo z **u**, **rdeč** in **rjav** pa brez (rja!)

— deležnik **zaželen** se ne piše z **j**, saj beseda ni nastala iz samostalnika želja; deležnik tvorimo in nedoločnikov (zažele -ti, zažele + n = zaželen); nasprotno pa pišemo **kaljenje**, **žarjenje**, **taljenje** z **j** (glagolnike tvorimo iz deležnikov kal-i-ti, kal-i-en, kaljen + je = kaljenje)

— pridevnik **moški** bi morali po pravilih slovenske pisave pisati z **ž**; ker je v tem primeru prevladalo fonetično načelo nad etimološkim (zgodovinskim), pišemo **š** (mož + ski; š + s = šs = š; gre za asimilacijo in zlitje v š)

(Po: Vera Remic-Jager, Slovenski jezik)

Našteli smo nekaj primerov nepravilne in pravilne rabe besed;

SREČANJE ŽELEZARJEV OB PESMI

V okviru praznovanja 360. obletnice železarstva na Koroškem so se med drugim na Ravnah srečali tudi pevski zbori združenega podjetja. Športna dvorana sicer ni bila tako nabito polna kot ob tradicionalnem srečanju »Od Pliberka do Traberke«, toda skoraj tako polna, le da je bilo nastopajočih nekaj manj, bile pa so zastopane vse delovne organizacije v SOZD SZ pa še zamejske Slovence smo povabili.

Pelo je tedaj 300 pevcev. Tudi sekretar sveta za izobraževanje in kulturo SRS Doro Hvalica se je udeležil srečanja.

Ob tem srečanju se je pokazalo, da naši sodelavci ne izgubijo živcev in dobre volje, čeprav se v življenju srečujejo s kopico težav.

Kot vedno ni šlo za tekmovanje, temveč za prijateljsko srečanje, zato tudi nismo merili kvalitete, temveč sodelovanje. Med številnimi zbori so nekateri naravnost izstopali. Nepozabna je »Želbajarska« — pevcev iz Kroepe in pa »Pojdaj na Rute«, ki jo je zapel Hartmanov zbor.

Nekateri so menili, da je v dobi stabilizacije najprej treba razgneti številne pevce, ker pri večerji preveč pojedjo. Pa če tudi ne bi bilo večerje, bi si pevci prinesli malice s seboj; »pavri« so celo rekli, da bi jih prinesli še nekaj več za druge. Ne gre tedaj za pogostitev, tudi ne za vrhunske dosežke, gre predvsem za prijatelje in ti so nam v tem divjajočem življenju bolj potrebni kot pa pečenka in milijoni.

spomnili smo vas torej na jezikovno pravilnost. Drugič bomo govorili o besedni čistosti.

In zdaj še »domača naloga«. Popravite naslednje tri primere slabe slovenščine (v glavnem napake niso vezane na jezikovno pravilnost!):

»Mislimo, da tu niso vzroki v slabih materialih, da to samo delno drži, da gre tu za osebni nadzor posameznih odgovornih delavcev, ki so odgovorni za dosledno izvajanje tehnoloških predpisov, za preventivno pravočasno preprečevanje prekomernega izmečka, za nenehno skrb za izboljšanje izplesa.«

»Vse investicije, ki jih opravljamo, so usmerjene predvsem v to smer in čeprav te ne potekajo po predvideni časovni dinamiki, ni rečeno, da v obstoječem parku osnovnih sredstev ne bi zmogli postopno — še intenzivnejše razvijati programa visokovrednih proizvodov.«

»Ob tem pa moramo opozoriti tudi na nekatere organizacijske probleme z katerimi smo se srečevali in so bili nujno posledica nove samoupravne organiziranosti, kar pa slabših rezultatov ne upravičuje.«

Upamo, da ti primeri za prvič niso pretrd oreh.

Čakamo na vaše rešitve. Pošljite jih do 25. decembra na uredništvo Informativnega fužinarja železarne Ravne.

Gozdni pozdrav

se bo priključil in malokdo potem zapusti skupino.

Kulturna akcija, ki jo je zastavil organizator ob 360-letnici obstoja koroškega fužinarstva, je veliko kulturno delo, ki budi zaspance ob televiziji, povsod pa oznani, da v naši delovni organizaciji skrbimo tudi za duševno hrano sodelavcev, ne samo za telesno. Tudi to je dobro ime naše fabrike, ne samo kvalitetno jeklo.

Treba je podčrtati, da se naše samoupravne in vodstvene strukture (kot jih sedaj imenujemo) močno zavzemajo za rast kulturnega življenja. Vse temeljne organizacije, kjer delajo sodelavci »kulturniki«, najdejo način, da jim omogočijo sodelovanje, redke izjeme so, kjer na ta dan delavca ni mogoče razrešiti dolžnosti pri delu.

Nekateri pesimisti napovedujejo črno bodočnost ljubiteljski kulturi, ker pač ne bo sredstev in ker so ljudje razvajeni. Niti pol stoletja ni minilo od tistih časov, ko zares ni bilo nikakršnih sredstev za ljubiteljsko kulturo: niti družbenih, še manj pa v žepih, pa je kultura cvetela, ker je bila človeku nujno potrebna. Če se samo spomnimo prireditve, kot je bilo ustoličenje na Poljani pa Miklova Zala v Sentanelu in vrsta drugih. Nihče ni nikomur ničesar plačal, pa je vse sodelovalo in vsi so bili zadovoljni.

Zares je čuden ta svet in njegov komandant človek. Ko je čisto majhen, je odvisen od drugih in ker ga imajo odrasli radi, dobi vse, kar rabi za življenje. Ko odraste, se proda za ničvredne kovanice in ne pozna prijatelja, še očeta in brata ne, ko pa ostari, je zopet odvisen od drugih pa od njih pričakuje to, česar sam v najboljših močeh ni dajal — prijateljsko pomoč, dobro besedo, priazen pogled, vendar jo zamenja pričakuje, ker je ne more plačati, tudi če ima v banki naložene milijone. Taka je črna-bela slika čiste potrošniške družbe s plačanim standardom in s plačano kulturo v srcu. Naš cilj ni take vrste družba, naš cilj je prosvetljena kulturna družba, ki so ji moralne in etične vrednote največje bogastvo.

Včasih je kar dobro, da pri denarju malo zaškriplje. Tedaj se pokaže, kdo dela ljubiteljsko, kdo pa branjevsko.

Bolj ko je vasica odmaknjena in manj ko je »nobl« prireditveni prostor, bolj pristržno vdušje zaživi med programom in posebno še po programu. Nič nima zveze s požrtjito, treba ga je doživeti in dajati moč in voljo, da ne klonemo.

Kam bi prišli, če bi čakali samo na nastope vrhunskih in profesionalnih skupin.

Prepričani smo, da se marsikdo mladih ob gledanju takih skromnih prireditev v srcu odloči, da

Tako srečanje, kot je bilo to pevsko, in vse ostale prireditve v okviru jubileja koroškega fužinarstva so prav gotovo dokazale, da smo pravi ljubitelji in ne branjevc s kulturo. To je nov dokaz moči naših koroških fužinarjev, da so sposobni in voljni zgraditi srečno domovino, ne samo bogate.

Mitja Šipek

VESTI IZ KULTURE

Pridite na prodajno razstavo knjig!

Bo od 15. do 20. decembra na ravenški gimnaziji. Razstavljale bodo vse osrednje slovenske založbe, povabila pa jih je naša sekcija za kulturo.

Prazniki se bližajo in knjiga je lepo darilo.

Enkrat v času razstave bo zaključni literarni večer pisateljev-začetnikov iz drugih republik, ki pa živijo pri nas, in v študijski knjižnici okrogla miza o njihovem ustvarjanju. Na njej bo sodeloval tudi Aleksander Marodič. Oboje prirejajo naši kulturniki z Zvezo sindikatov Slovenije.

Za konec leta pa naša sekcija za kulturo pripravlja dva kulturna večera: za otroke umrlih železarjev in za upokojece, ki so včasih delali v železarni.

H. M.

REKREACIJA IN ŠPORT

PRVA ZVEZNA LIGA ŽENSK

Na gostovanju v Beogradu so naša dekleta nastopila proti večkratnim državnim prvakinjam in po pričakovanju izgubila dvoboj s 3:0. Želja, da bi osvojile vsaj en niz, ni bila uresničena, pa čeprav je Fužinar zaigral dobro in borbena. Razlika v kvaliteti in izkušnjah je bila prevelika. Tudi Mladost iz Zagreba je bila premočan nasprotnik. Naša dekleta so doma klonila z 0:3 in zdrsnila na sredino lestvice.

PRVA B LIGA MOŠKI

Na gostovanju v Karlovcu so naši igralci izgubili le prvi niz, in to predvsem zaradi zelo hladne dvorane. V ostalih nizih pa so zaigrali bolje in zmagali. Toda kar so pridobili na tujem, so teden dni kasneje zapravili doma, saj jih je Metalac iz Siska premagal s 3:0.

DRUGIČ OSVOJILI TURNIR

Naši fantje so za dan republike zaigrali spet zelo dobro. Na turnirju v Pragerskem so namreč zmagali že drugič. Premagali so Polskavo s 3:0 in prvoligaša Stavbarja iz Maribora prav tako gladko s 3:0.

DRUGA ZVEZNA LIGA MOŠKI

V Mežici so domači igralci le s težavo (3:2) premagali borbene goste Salonita iz Kanala. Zato pa so v Mislinji zmagali s 3:1.

Pri cicibanih je zmagala Paradiževa (OŠ Koroški jeklarji, Ravne), pri cicibanih Pumpas iz Črne, pri mlajših pionirkah Bavčetova (Fužinar), pri mlajših pionirjih Nabernik (Fužinar), pri starejših pionirkah

Ali bo vlečnica DTK letos bolj izkoriščena?

Na gostovanju na Reki so Mislinjčani igrali borbena, a preslabo, da bi presenetili domačine, poraz proti Mežičanom pa jih je utrdil na zadnjem mestu.

Pumpasova, pri starejših pionirjih Srebre in pri mlajših mladincih Bogataj — vsi iz Črne.

Š. F. — M. K.

DRUGA ZVEZNA LIGA ŽENSK

Mislinja : Student 2 : 3. Tudi dekleta so gostovala na Reki in izgubila z enakim rezultatom kot moški. Doma so izgubila proti Merkurju z 1 : 3.

REPUBLIŠKE LIGE

Moški: Dobrije : Vuzenica 3 : 0, Polskava : Dobrije 3 : 2, Žerjav : Radenci 3 : 1, Žerjav : Stavbar (ml) 2 : 3.

Ženske: Dobrije : Golovec 3 : 2, Partizan Vič : Dobrije 3 : 1, Mežica : Jesenice 3 : 0, Golovec : Mežica 3 : 1.

SMUČARSKI TEK

Čeprav naših smučarjev-tekačev še ne smemo iskati na tekmah najboljših v republiki in državi, vendarle trenirajo in tekmujejo.

Ob dnevu republike je SK Fužinar izvedel na Ravnah tekmovanje koroške regije, na katerem je nastopilo nad 50 mladih iz Črne, Mežice in Raven.

ZAHVALA

Zahvaljujem se vsem sostanovalcem bloka 47 in 48 na Čečovju za darovani venec in za vsestransko pomoč ob izgubi moje drage žene **Alojzije Krejan**. Hvala, ker ste mi v težkem trenutku priskočili na pomoč. Posebna zahvala tovarišu Mežnarcu, tov. Sedovščiku in tov. Zaletelu ter sodelavcem adjustaže kovačnice.

Vsem skupaj iskrena hvala za darovani venec in pomoč.

Mož, hčerka in sinček

ZAHVALA

Ob boleči in nenadomestljivi izgubi drage žene, mame, hčerke, sestre in tete **Urške Kočnik** se iskreno zahvaljujem vsem, ki ste bili z nami v najtežjih trenutkih. Hvala zdravnikom in patronažni sestri za pomoč in tolažbo v času njene hude bolezni. Hvala LD Prežihovo za organizirani sprevid in lovskim ženam za častno stražo. Hvala vsem govornikom, pevcem in godbi, g. župniku za pogrebni obred ter vsem sosedom, prijateljem in znancem za darovano cvetje.

Zalujoči: mož, hčerka, ata in mama, brat in sestra z družinami in drugo sorodstvo.

Sončne igre

Gibanje zaposlenih v tovarni

od 21. oktobra 1980 do 20. novembra 1980

Tek. št.	Priimek in ime	Rojen	Kvalifikacija	TOZD — del. skup.	Odkod je prišel
PRIDOBILI LASTNOST DELAVCA					
1.	Avdič Lidija	21. 8. 1956	SŠ industrijska oblikovalka	RPT	iz druge delovne organizacije
2.	Godec Darko	19. 9. 1960	NK delavec	pnevmatični stroji	iz JLA
3.	Gorenšek Ciril	9. 3. 1958	SŠ elektrotehnik	ETS	iz JLA
4.	Gornik Silvo	27. 1. 1960	NK delavec	vzmetarna	prva zaposlitev
5.	Hanjže Ivan	31. 1. 1951	NK delavec	jeklolivarna	iz druge delovne organizacije
6.	Hartman Marjan	24. 10. 1955	SŠ elektrotehnik	ETS	ponovna zaposlitev v ŽR
7.	Herceg Branko	19. 12. 1959	SŠ kemijski tehnik	kontrola kakovosti	iz JLA
8.	Janko Marinka	28. 12. 1961	SŠ admin. tehnik	pos. finančna služba	prva zaposlitev
9.	Jožić Željko	6. 10. 1961	KV strugar	stroji in deli	iz druge delovne organizacije
10.	Kajzer Matko	19. 9. 1960	KV strojni ključavničar	SGV	iz JLA
11.	Kamnik Maksimiljan	26. 9. 1957	SŠ strojni tehnik	jeklovlek	iz druge delovne organizacije
12.	Kesić Milan	14. 1. 1947	SŠ strojni tehnik	kovačnica	iz druge delovne organizacije
13.	Knez Ivan	29. 11. 1960	NK delavec	transport	iz JLA
14.	Kokalj Andrej	7. 6. 1951	VŠ dipl. inž. metalurgije	RPT	štipendist ŽR
15.	Kotnik Franc	4. 10. 1965	NK delavec	komerciala	prva zaposlitev
16.	Levar Marjan	13. 10. 1960	SŠ strojni tehnik	projektivno izv. inženiring	iz JLA
17.	Logar Manuella	11. 6. 1962	KV tehnična risarka	ETS	prva zaposlitev
18.	Lužnik Gvido	27. 6. 1957	KV strojni ključavničar	stroji in deli	iz JLA
19.	Mandič Milenko	28. 10. 1960	NK delavec	jeklolivarna	iz druge delovne organizacije
20.	Mihalič Josip	9. 8. 1960	KV talilec obločne peči	jeklarna	iz JLA
21.	Močivnik Ema	18. 6. 1931	NK delavka	družbeni standard	za določen čas
22.	Nedić Rado	9. 8. 1955	VSS inž. strojništva	kovinarstvo	iz šole
23.	Nikolić Miroslav	13. 10. 1955	KV strugar	valjarna	ponovna zaposlitev v ŽR
24.	Obretan Franc	12. 11. 1962	KV zidar	kovačnica	prva zaposlitev
25.	Okrogelnik Jožica	30. 4. 1954	NK delavka	ETS	iz druge delovne organizacije
26.	Ošep Milan	21. 6. 1962	KV prodajalec	ETS	prva zaposlitev
27.	Ošlak Stanislav	23. 4. 1960	NK delavec	SGV	iz JLA
28.	Paradiž Bojan	23. 6. 1961	SŠ strojni tehnik	komerciala	prva zaposlitev
29.	Paradiž Peter	24. 6. 1954	PK livar	jeklolivarna	iz druge delovne organizacije
30.	Paska Mirko	25. 9. 1960	KV tapetnik	jeklarna	iz JLA
31.	Pintar Olga	20. 9. 1963	NK delavka	ETS	iz druge delovne organizacije
32.	Planšak Zdravko	23. 1. 1960	NK delavec	valjarna	iz JLA
33.	Požarnik Ana	25. 5. 1954	NK delavka	ETS	iz druge delovne organizacije
34.	Praper Jožica	12. 3. 1961	SŠ strojni tehnik	RPT	štipendistka ŽR
35.	Račnik Jurij	12. 7. 1963	NK delavec	kovačnica	prva zaposlitev
36.	Rogelšek Miran	5. 4. 1962	KV vozni ličar	jeklarna	prva zaposlitev
37.	Satler Alojz	27. 3. 1956	KV zidar	SGV	iz druge delovne organizacije
38.	Smrečnik Pavel	9. 5. 1960	NK delavec	vzmetarna	iz druge delovne organizacije
39.	Sveček Simon	22. 6. 1964	NK delavec	komerciala	iz druge delovne organizacije
40.	Temnikar Ferdo	2. 6. 1962	NK delavec	vzmetarna	iz druge delovne organizacije
41.	Tomažič Janez	1. 5. 1960	KV strojni ključavničar	stroji in deli	iz JLA
42.	Uršnik Jože	14. 3. 1958	NK delavec	stroji in deli	iz druge delovne organizacije
43.	Vaukman Ivan	26. 4. 1960	KV strugar	jeklolivarna	prva zaposlitev
44.	Verhnjak Jožef	4. 1. 1958	KV strugar	jeklolivarna	iz druge delovne organizacije
45.	Vezovnik Stanislav	10. 11. 1955	SŠ strojni tehnik	pnevmatični stroji	iz poklicne rehabilitacije
46.	Volker Milan	17. 9. 1960	NK delavec	komerciala	iz JLA
47.	Zižko Franjo	4. 3. 1964	NK delavec	komerciala	prva zaposlitev

Tek. št.	Priimek in ime	Rojen	Kvalifikacija	TOZD — del. skup.	Kam je odšel
IZGUBILI LASTNOST DELAVCA					
1.	Borovnik Marjan	9. 11. 1961	KV strojni kovač	kovačnica	—
2.	Cigler Peter	1. 2. 1953	NK delavec	jeklovlek	izključen po sklepu disc. komisije
3.	Dravec Izidor	9. 3. 1962	KV kuhar	družbeni standard	potek pogodbe
4.	Ignjič Zdravko	8. 7. 1957	NK delavec	kovinarstvo	dana odpoved
5.	Kokalj Anton	7. 1. 1930	PK topilec	jeklarna	invalidska upokojitev
6.	Kotnik Florjan	14. 4. 1927	KV ključavničar	projektivno izv. inženiring	starostna upokojitev
7.	Kotnik Stefan	24. 12. 1921	NK delavec	kovačnica	starostna upokojitev
8.	Krajnc Vili	30. 12. 1955	SŠ trgovski poslovodja	kovinarstvo	dana odpoved
9.	Lah Anica	19. 7. 1929	PK brusilka	stroji in deli	starostna upokojitev
10.	Laznik Bogomir	18. 9. 1937	NK delavec	valjarna	—
11.	Mihev Pavel	9. 3. 1963	NK delavec	komerciala	—
12.	Moličnik Ivan	26. 7. 1937	NK delavec	kovinarstvo	dana odpoved
13.	Petrič Mirko	6. 9. 1946	KV pohištveni mizar	valjarna	izključen po sklepu disc. komisije
14.	Petrič Marko	31. 3. 1950	PK adjuster	jeklovlek	poklicna rehabilitacija
15.	Ploder Aleš	22. 4. 1945	NK delavec	kovačnica	samovoljna zapustitev dela
16.	Pori Vladimir	14. 7. 1926	VK kovinostrugar	pnevmatični stroji	starostna upokojitev
17.	Praznik Marjan	1. 12. 1955	NK delavec	jeklolivarna	izključen po sklepu disc. komisije
18.	Smrečnik Marija	6. 11. 1957	NK delavka	vzmetarna	sporazumno
19.	Tavčman Danilo	3. 12. 1964	NK delavec	komerciala	—
20.	Traven Jože	24. 3. 1926	PK strojnik	energija	starostna upokojitev
21.	Vajda Bojan	28. 9. 1961	NK delavec	kovinarstvo	v JLA
22.	Viedner Gabrijela	11. 2. 1959	KV strugar	pnevmatični stroji	dana odpoved
23.	Zaveršnik Karel	21. 1. 1959	NK delavec	stroji in deli	izključen po sklepu disc. komisije

IZOBRAZBA — KVALIFIKACIJA

Pridobili lastnost delavca	2 — SŠ elektrotehnika	3 — KV strojni ključavničarji	1 — KV vozni ličar
1 — VŠ dipl. inž. metalurgije	1 — SŠ kemijski tehnik	1 — KV tehnična risarka	1 — KV talilec
1 — VSS inž. strojništva	1 — SŠ admin. tehnik	2 — KV zidarja	1 — PK livar
1 — SŠ industrijska oblikovalka	6 — SŠ strojnih tehnikov	1 — KV prodajalec	19 — NK delavcev
	4 — KV strugarji	1 — KV tapetnik	

IZOBRAZBA — KVALIFIKACIJA

Izgubili lastnost delavca	1 — KV pohištení mizar
1 — SŠ trgovski poslovodja	1 — KV strugar
1 — VK kovinostrugar	1 — PK topilec
1 — KV strojni kovač	1 — PK brusilka
1 — KV kuhar	1 — PK strojnik
1 — KV ključavničar	1 — PK adjuster
	12 — NK delavcev

NAŠI UPOKOJENCI

Jožef Traven, roj. 24. 3. 1926, v železarni od 23. 10. 1956 dalje v TOZD energije kot strojnik kisikarne. Star. upokojen 25. 10. 1980.

Anton Kokalj, roj. 7. 1. 1930, v železarni od 13. 1. 1947 dalje v jeklarni kot talilec. Inval. upokojen 11. 11. 1980.

Stefan Kotnik, roj. 24. 12. 1921, v železarni od 2. 7. 1952 dalje v kovačnici kot čistilec polizdelkov. Star. upokojen 19. 11. 1980.

Florjan Kotnik, roj. 14. 4. 1927, v železarni od 1. 8. 1948 dalje kot konstruktor. Star. upokojen 31. 10. 1980.

IZ STARIH KNJIŽEVNOSTI

Erazem Rotterdamski (1466—1536), nizozemski učenjak in humanist. Sodobnik Mora, Lutra, Melanhtona in drugih je bil v dobi vročih reformacijskih gibanj dovolj moder, da se ni povsem priključil nobeni strani. Poleg bogoslovnih in jezikovnih razprav je objavil tudi imenitno satiro na svojo dobo — Hvalnico Norosti.

Druga njegova dela so danes pozabljena. Hvalnica pa živi. Erazmov humor osvetljuje »bolj smešne kakor sramotne stvari življenja.«

V prvem delu Norosti predstavljamo samo sebe in svoje zasluge, v drugem pa predstavnike raznih stanov in poklicev. Od vsakega smo odbrali primer.

Erazem Rotterdamski

Hvalnica norosti

Povejte mi — da začnemo od kraja — ali je kaka stvar pod soncem slajša in dragocenejša mimo življenja! A spočetje njegovo, kje mu je izvor, ako ne v meni? ...

Za bližnje sosede bogovom se imajo stoiki. A pokažite mi samo enega, pa naj bo stokraten stoik, ki bi mu za to reč ne bilo treba odložiti — ne rečem, da ravno brado, to znamenje modrosti (da-

si ga nosi tudi kozel), vsekakor pa resnobnost: zgladi si mora gube na čelu, zatajiti mora svoja jekleno trda načela, početi mora za malo časa neumnosti in otročarije; skratka, dobri modrec mora poklicati mene, da, mene na pomoč, ako hoče postati oče!

In kaj je, prosim vas, tisto — da govorim z vami odkrito, kakor sem vajena —, kaj je tisto, s čimer se plodita človek in bog? Mar glava? Mar obraz ali prsi, roka ali uho, ki se štejejo med spodobne dele telesa? Kaj še! Ud, ki nadaljuje človeško pleme, je tako neumen in tako smešen, da mu še imena ne moreš izreči, ne da bi se režal. On je tisti sveti vir, od koder vse stvari zajemajo življenje, in to resničnejši vir kakor slovita Pitagorova četrtica.

Kje je, prosim vas, mož, ki bi prostovoljno nastavljal čeljust zakonski uzdi, ako bi po zgledu modrijanov poprej pretehtal nevšečnosti družinskega življenja? Katera ženska bi dala moškemu do sebe, ko bi poznala porodno bolečino in nevarnosti ali pomislila na križe in težave, ki jih povzroča izreja otrok? Kakor se imate torej za življenje zahvaliti zakonu, gospoda moja, tako dolgujete zakon moji spremljevalki Lahkomiselnosti: iz tega si morete izračunati, koliko hvale ste dolžni šele meni! Dalje, katera žena bi bila naréd, ko je že vse preskusila, iznova začetni, ako bi ji ne stalo ob strani božanstvo pozabljive Lete? Niti Venera sama ne more tajiti, pa naj reče Lukrec, kar hoče, da je njena moč piškava in jalova brez moje moči in protekcije.

Iz te moje potoglave in zabavne igre izhajajo i filozofi i njih današnji nasledniki menihi i kralji v škrlatu in pobožni duhovniki i trikrat sveti papeži; povrhu pa še vsa tista družina poetskih bogov, tako številna, da ima celo Olimp komaj dovolj prostora za trumo, četudi ni ravno tesen.

Med učenimi poklici si prisvajajo prvo mesto pravoznanci. Ni ga bitja pod soncem, ki bi bilo samo s seboj bolj zadovoljno kakor jurist. Nenehoma valijo Sisifovo skalo v breg, s tem da v istem duhu na debelo kujejo postave — o čem, jim je vseeno —, kopičijo glose na glose, mnenja na mnenja in delajo vtis, ko da je pravni študij med vsemi najtežji. Mislijo namreč, da je vse, za kar je potreben trud, že samo iz tega razloga imenitno.

Pravnikom pridenimo dialektike in sofiste, posebno biro ljudi, ki je nobeno dodonsko zvočilo ne poseka v brbljivosti: izberi dvajset najhujših klepetulj, in sleherni se bo kosal z vsemi hkrati! Vendar bi bili na boljšem, ko bi imeli samo gibčen jezik; žal pa so obenem tako prepirljivi, da se z največjo trdovratnostjo preklajo za kozjo dlako in v pregorečnosti prerokanja večidel pozabljajo resnico. Ob tem pa tudi nje osrečuje samoljubje: oboroženi s tremi silogizmi so brez pomisleka pripravljeni spopasti se s komer koli in za kar koli. V svoji trmoglavosti so nezmagljivi, pa če jim postaviš samega Stentorja nasproti!

(Po izdaji SKZ, Lj., 1952, prevod Anton Sovre)

ZANIMIVOSTI — IZREDNA SERIJA

Po številnih priznanjih, ki so jih poštne znamke Jugoslavije pridobile v minulih letih, zbiratelci tako doma kot v tujini s posebnim zanimanjem pričakujejo vsako novo izdajo naših priložnostnih znamk. Nedvomno so epiteti »najlepša na svetu« in »enake umetniški sliki« precej prispevale, da se o uspešnosti kreiranja naših poštne znamk pogosto razpravlja pri nas in v svetu.

Povzetek krajšega besedila, objavljenega v avgustovski številki londonskega »Philatelic magazine«, ki, čeprav se ne more primerjati s pomembno titulom »najlepša na svetu«, predstavlja za nas zelo zanimiv pogled na likovne rešitve naših znamk, zlasti še, ker je v omenjenem članku beseda o priložnostnih znamkah, izdanih v čast poletnih olimpijskih iger v Moskvi, ker znamke s športnimi motivi niso »močna stran« v bogati kolekciji jugoslovanskih poštne znamk. Tu so bila tavanja, iskali so nove pristope in rešitve, toda s svojimi osnutki za letošnje olimpijske znamke jih je avtor teh znamk Dušan Lučič precej presekel. Poglejmo, kaj o teh znamkah piše komentator »Philatelic magazine« L. L. Tann.

»Domisljiva risba jugoslovanskega umetnika Dušana Lučiča je poln zadetek. Njegove štiri risbe za znamke te države, posvečene poletnim olimpijskim igram, so izredno slikane, skorajda bi jih lahko postavili na stopnjo umetniške fotografije. Rajši kot celotno sliko športnika je narisal samo teme, podčrtal dele telesa, ki imajo pomembno vlogo v danem športu.

Prijem floreta z roko mečevalca, pritisk stopala na pedal kolesa, hokejska palica, položaj noge in žoge, prijem strele z modernim lokom so detajli, ki prispevajo, da je ta serija v celoti izjemna. Če primerjamo znamke te serije z znamkami, izdanimi ob zimskih olimpijskih igrah, lahko ugotovimo, čeprav so tudi le-te na svoj način privlačne, da vendarle niso v istem razredu.«

To piše »Philatelic magazine«, ki ocenjuje omenjeno serijo kot eno najuspešnejših o temi olimpijske igre, Moskva 1980.

Isti avtor v isti številki piše tudi naslednje:

»Čeprav sem želel, da o izdaji Evropa CEPT pišem, kako posamezne emisije izhajajo, tega ne morem storiti, ker so datumi pri posameznih upravnih tako različni. Zato bom to pustil za neko drugo številko. Tu pa bi hotel vendarle omeniti par znamk Jugoslavije, posvečenih maršalu Titu; ne glede na politično mnenje mislim, da ta ti znamki pravočasno zaznamoval izrednega človeka.«

f. u.

ZAHVALA

Ob izgubi našega dragega moža, očeta, brata, dedija in pradedija

IVANA GOSTENČNIKA

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom in sosedom, ki so nam kakorkoli pomagali v težkih trenutkih. Zahvaljujemo se vsem, ki so ga spremljali na njegovi zadnji poti, mu darovali vence in cvetje, izrazili sožalje in z nami sočustvovali. Posebno se zahvaljujemo obema govornikom, godbi in g. kaplanu za pogrebni obred.

Žalujejo: žena, otroci z družinami, brat in sestre

Fotografije za to številko so prispevali: F. Kamnik, F. Rotar, B. Zelnik in oddelek za informiranje.